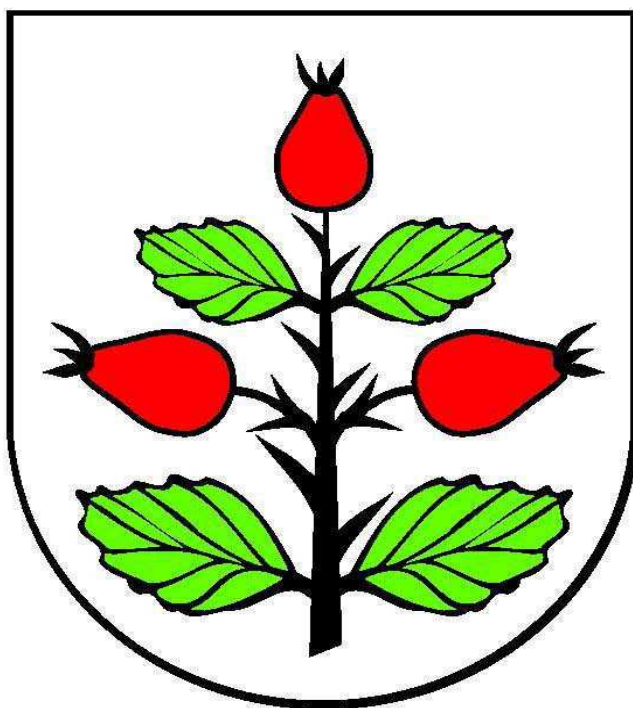

**PROJEKT PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY RZGÓW NA LATA 2013 -2016
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2020**

Zleceniodawca: Gmina Rzgów

Opracował: mgr inż. Halina Stepak

Data: listopad 2013 r.

Spis treści

1. WSTĘP	str. 3
2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	str. 4
3. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	str. 13
3.1 Położenie	str. 13
3.2 Demografia	str. 13
3.3 Osadnictwo	str. 15
3.4 Drogi	str. 16
3.5 Rozwój społeczno-gospodarczy	str. 18
4. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ ICH OCENA	str. 19
4.1 Ukształtowanie terenu	str. 19
4.2 Gleby	str. 20
4.3 Surowce mineralne	str. 21
4.4 Wody podziemne	str. 23
4.5 Wody powierzchniowe	str. 24
4.6 Wody opadowe	str. 25
4.7 Powietrze	str. 26
4.8 Środowisko przyrodnicze	str. 27
4.9 Formy ochrony przyrody	str. 28
4.10 Odpady	str. 30
4.11 Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące	str. 32
4.12 Klimat akustyczny	str. 33
4.13 Odnawialne źródła energii	str. 34
4.14 Zaopatrzenie w gaz	str. 35
5. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	str. 35
5.1 Zagrożenia wód podziemnych	str. 35
5.2 Zagrożenia wód powierzchniowych	str. 36
5.3 Gospodarowanie energią	str. 38
5.4 Gospodarka odpadami	str. 38
5.5 Zapobieganie poważnym awariom	str. 41
6. OKREŚLENIE PRIORYTETÓW EKOLOGICZNYCH W GMINIE	str. 42
6.1 Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków	str. 42
6.2 Spójny system gospodarowania odpadami	str. 42
6.3 Zwiększenie lesistości i ochrona istniejących lasów	str. 43
6.4 Rozwój rolnictwa ekologicznego	str. 43
6.5 Rozwój turystyki i tworzenie bazy turystycznej	str. 43
6.6 Respektowanie przepisów prawa ekologicznego	str. 43
6.7 Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt	str. 43
7. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE W GMINIE	str. 44
7.1 Uwarunkowania wewnętrzne gminy	str. 44
7.2 Uwarunkowania zewnętrzne gminy	str. 46
7.3 Działania priorytetowe	str. 46
7.3.1 Cel szczegółowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego	str. 47
7.3.2 Cel szczegółowy: Poprawa warunków sanitarnych w gospodarstwach rolnych	str. 47
7.3.3 Cel szczegółowy: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	str. 48
7.3.4 Cel szczegółowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody, powietrza	str. 48
8. PROGRAM ZADANIOWY	str. 49
8.1. Cel główny: Zachowanie walorów środowiska naturalnego gminy.	str. 49
8.1.1. Cel szczegółowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego	str. 49
8.1.2. Cel szczegółowy: Poprawa warunków sanitarnych	str. 50
8.1.3. Cel szczegółowy: Podniesienie świadomości ekologicznej	str. 51
8.1.4. Cel szczegółowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody, powietrza	str. 51
9. MONTAŻ FINANSOWY I 10. UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU	str. 56.
Zgodność Programu w układzie hierarchicznym	str. 59
10.1 Rozwiązanie prawne	str. 60
Uwarunkowania społeczne	str. 62
10.2 Uwarunkowania unijne	str. 64
11. WDROŻENIE I MONITORING PROGRAMU	str. 67
12. WYKORZYSTANE MATERIAŁY	str. 68
SPIS TABEL WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW	

1. WSTĘP

Podstawą prawną opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Rzgów na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2020” (zwanego dalej *Programem*) jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r. poz. 1232.), który nakłada na Wójta Gminy obowiązek sporządzenia programu ochrony środowiska.

Wójt Gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając wymagania art. 14 ww. ustawy, tj.: na podstawie aktualnego stanu środowiska określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe.

Po zaopiniowaniu przez Starostę Konińskiego, *Program* uchwalany jest przez Radę Gminy.

Program jest zgodny z Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020 (zwanym dalej *Programem Powiatowym*), przyjętym przez Radę Powiatu Konińskiego - Uchwała Nr XXV/200/2013 z dnia 28.02.2013 r. oraz z „Programem Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015” (zwanym dalej *Programem Wojewódzkim*), przyjętym przez Zarząd Sejmiku Wojewódzkiego Uchwała Nr XXVIII/510/12 w dniu 26.11.2012 r. stanowiących dokumenty nadrzędne dla niniejszego opracowania.

Program ma za zadanie pomóc w rozwiązywaniu istniejących problemów, a także przeciwdziałać zagrożeniom, które mogą pojawić się w przyszłości. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzgów na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”, jest zarówno długoterminowym planem strategicznym do roku 2020, jak też planem wdrożeniowym na lata 2013-2016.

W myśl ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1232) niniejszy *program* został opracowany zgodnie z polityką ekologiczną państwa (PEP). Wdrożenie *programu* umożliwi osiągnięcie celów założonych w tej polityce i realizację zasad, a także stworzenie i funkcjonowanie na analizowanym obszarze zintegrowanego zespołu instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska naturalnego, spełniającego wymagania określone w przepisach dotyczących ochrony środowiska.

Prawo ochrony środowiska, określa w art. 14 ust. 2, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata i przewiduje się w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata. „Program Ochrony Środowiska Gminy Rzgów na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”, zawiera cele i zadania krótkookresowe do 2016 r. oraz cele długookresowe do roku 2020. Ocena i weryfikacja realizacji zadań programu dokonywana będzie w formie sprawozdania –raportu z realizacji, co 2 lata od przyjęcia dokumentu, stwarzając możliwości weryfikacji i aktualizacji dokumentu.

Gmina opracowując projekt programu ochrony środowiska wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Jeśli jednak jeden z organów uzgadniających (RDOŚ albo organ inspekcji sanitarnej) uzna, że program podlega strategicznej ocenie, to ocenę taką należy przeprowadzić. Stanowisko organów uzgadniających (tj. RDOŚ i właściwego organu inspekcji sanitarnej) wyrażane na podstawie art. 48 i 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.) ma charakter wiążący.

Gmina Rzgów sporządzając projekt programu, uznała, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, ale musi przedłożyć go do uzgodnienia właściwym organom uzgadniającym. Informację o odstąpieniu od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko gmina poda do publicznej wiadomości bez zbędnej zwłoki (odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy).

2. PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Dokument pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzgów na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020”, przedstawia szeroko rozumianą problematykę ochrony środowiska na terenie gminy i szczegółowo charakteryzuje jego wybrane elementy oraz towarzyszące im zagrożenia. Omawia zagadnienia z zakresu zasobów przyrody i krajobrazu, powierzchni ziemi i gleb, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, hałasu, pól elektromagnetycznych, aspektów energii odnawialnej oraz poważnych awarii

Program podobnie jak polityka ekologiczna państwa powinien być sporządzany co 4 lata, i określać cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj

i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno – ekonomiczne i środki finansowe. Kształtowanie środowiska i gospodarowanie zasobami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju musi być realizowane w związku z dynamiką procesów w nim zachodzących i w związku z okolicznościami wpływającymi na te procesy.

Uwarunkowania wynikające z dyrektyw UE oraz polityki krajowej

Program ochrony środowiska odzwierciedla pewne ogólne zasady, które leżą u podstaw polityki ochrony środowiska w Unii Europejskiej oraz odwołuje się do polityki ekologicznej państwa. Najważniejsze dyrektywy unijne dotyczące ochrony środowiska zostały transponowane do prawa polskiego głównie do ustawy *-Prawo ochrony środowiska* z dnia 27 kwietnia 2001 r. Pozostałe przepisy zawarto w wielu innych ustawach i rozporządzeniach.

Podstawę polityki ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej stanowi VI Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (6th European Action Plan – EAP). Przedstawia on strategię środowiskową, która podkreśla istotność działań szczególnie w sferach: zmian klimatycznych, ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, środowiska naturalnego i zdrowia oraz zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych i racjonalnej gospodarki odpadami. Priorytetowe pola działania pozwolą na skuteczną walkę z problemami napotkanymi zarówno na szczeblu wspólnotowym, krajowym jak i lokalnym. W odniesieniu do celów głównych stworzono strategie tematyczne w sprawie zanieczyszczenia powietrza, zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich recyklingu, środowiska morskiego, gleby, pestycydów, wykorzystywania zasobów naturalnych i środowiska miejskiego.

Ponadto program działania kładzie nacisk na:

- egzekwowanie obowiązującego prawodawstwa w zakresie środowiska; uwzględnienie we wszystkich obszarach polityki UE (takich jak rolnictwo, rozwój, energia, rybołówstwo, przemysł, rynek wewnętrzny, transport) potencjalnego wpływu na środowisko;
- zaangażowanie przedsiębiorstw i konsumentów w poszukiwanie rozwiązań problemów związanych ze środowiskiem;
- dostarczenie społeczeństwu informacji niezbędnych do dokonywania wyborów przyjaznych dla środowiska;
- uświadamianie obywatelom znaczenia rozsądnego wykorzystywania gruntów w celu ochrony siedlisk przyrodniczych i krajobrazów oraz zmniejszenia zanieczyszczenia w miastach.

Zasady polityki ekologicznej

Nadrzędną zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki. Zasada ta uzupełniona jest szeregiem zasad pomocniczych i konkretyzujących, m.in.:

- **Zasadą prewencji**, która zakłada, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta oznacza w szczególności: zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania, zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC), wprowadzanie prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosiwiatowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji i Responsible Care itp.
- **Zasadą integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi**, oznaczającą uwzględnienie w politykach sektorowych celów ekologicznych na równi z celami gospodarczymi i społecznymi;
- **Zasadą zanieczyszczający płaci**, odnoszącą się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń. Odpowiedzialność tę ponosić powinny wszystkie jednostki użytkujące środowisko, a więc także konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych;
- **Zasadą regionalizacji**, oznaczającą m.in. skoordynowanie polityki regionalnej z regionalnymi ekosystemami w Europie (np. Morze Bałtyckie i strefy przybrzeżne, doliny rzeczne i obszary wodno – błotne, szczególnie w strefach przygranicznych);
- **Zasadą subsydiarności**, oznaczającą planowanie oraz realizację zadań dotyczących ochrony środowiska na odpowiednich poziomach zarządzania, tak aby problem mógł zostać rozwiązany na najniższym szczeblu w sposób skuteczny i efektywny. Wynika ona z Traktatu Maastricht o Unii Europejskiej.
- **Zasadą równego dostępu do środowiska przyrodniczego**, która traktowana jest w następujących kategoriach: sprawiedliwości międzypokoleniowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych obecnego pokolenia z równoczesnym

tworzeniem i utrzymywaniem warunków do zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń, sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej – tzn. zaspokajania potrzeb materialnych i cywilizacyjnych społeczeństw, grup społecznych i jednostek ludzkich w ramach sprawiedliwego dostępu do zasobów i walorów środowiska z równoprawnym traktowaniem potrzeb ogólnospołecznych z potrzebami społeczności lokalnych i jednostek, równoważenia szans pomiędzy człowiekiem a przyrodą, poprzez zapewnienie zdrowego i bezpiecznego funkcjonowania jednostek ludzkich, przy zachowaniu trwałości podstawowych procesów przyrodniczych wraz ze stałą ochroną różnorodności biologicznej;

- **Zasadą uspołeczniania polityki ekologicznej**, która realizowana jest poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków dla społeczeństwa w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju, z równoczesnym rozwojem edukacji ekologicznej;
- **Zasadą skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej**, odnoszącą się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników. Oznacza to potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Podstawowe założenia Polityki Ekologicznej Państwa

Założenia polityki ekologicznej państwa wynikają z VI Programu działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2002 – 2012, z perspektywą do 2016 r., gdzie podkreślono, że realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE. Komisja Europejska wśród czterech priorytetowych obszarów działań wymienia "środowisko i zdrowie". Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa w tym obszarze jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe. Cele polityki ekologicznej państwa nakreślają konkretne wyzwania i obszary zainteresowania dla powiatowego programu ochrony środowiska.

W sferze **racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych** podstawowe cele to:

- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej przyrody na różnych poziomach organizacji wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju kraju, który w sposób niekonfliktowy współistnieje z różnorodnością biologiczną,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej z zachowaniem bogactwa biologicznego,

- racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem,
- ochrona powierzchni ziemi, a w szczególności ochrony gruntów użytkowanych rolniczo poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych poprzez przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej,
- racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych oraz ochrona tych zasobów przed ilościową i jakościową degradacją.

W zakresie **poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego** główne cele to:

- dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz skuteczny nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska,
- poprawa jakości powietrza: redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego,
- ochrona zasobów wodnych, utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, zachowanie i przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków,
- racjonalna gospodarka odpadami,
- zmniejszenie narażenia społeczeństwa na ponadnormatywne działanie hałasu i zabezpieczenie przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- stworzenie efektywnego nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek.

Podstawowe założenia Programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019

Celem strategicznym programu ochrony środowiska województwa wielkopolskiego do 2019 roku jest **zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa** (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych. Celowi temu podporządkowane są cele szczegółowe, których realizacja będzie miała miejsce poprzez przypisane im kierunki działań. Cele szczegółowe zostały ujęte w trzech blokach tematycznych:

1. **Ochrona zasobów naturalnych**
2. **Jakość powietrza**
3. **Gospodarka odpadami** (szczegóły zostały uwzględnione w Planie gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019)
4. **Hałas**

Strategia rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Dokumentem będącym podstawą programowania rozwoju województwa, a pośrednio również rozwoju poszczególnych powiatów i gmin województwa, jest strategia rozwoju. W roku 2005 opracowano dokument pn. *Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku* w związku z zasadniczymi zmianami uwarunkowań społecznych i gospodarczych w porównaniu z 2000 rokiem. W Strategii opisano cele w układzie hierarchicznym (w podziale na cel generalny, cele strategiczne i operacyjne) oraz w układzie horyzontalnym. Z punktu widzenia programu ochrony środowiska ważne są cele dotyczące sfery przestrzennej i środowiska:

Cel strategiczny nr 1

Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku

Cel strategiczny nr 2

Zwiększenie efektywności wykorzystania potencjałów rozwojowych województwa

Strategia rozwoju i promocji powiatu konińskiego

Program ochrony środowiska jest jednym z programów realizacyjnych Strategii rozwoju i promocji powiatu konińskiego, co oznacza, że zapisy strategii dotyczące ochrony środowiska stanowią wytyczne do sformułowania celów ekologicznych, kierunków działań i konkretnych przedsięwzięć.

Jako cel nadrzędny stanowiący misję powiatu przyjęto:

zapewnienie kompleksowego i zrównoważonego rozwoju i przez to stworzenie mieszkańcom warunków do życia w dostatku i możliwości rozwoju intelektualnego i duchowego.

Uwzględniając przyjętą misję powiatu oraz po analizie sytuacji społeczno-gospodarczej regionu sformułowano główne cele strategii rozwoju. Do każdego z celów głównych przypisano cele szczegółowe, które mają zapewnić realizację celu głównego w najszerszym, najbardziej satysfakcjonującym zakresie. Cele szczegółowe mają być osiągnięte poprzez realizację określonych zadań. Jako jeden z trzech podstawowych, głównych celów strategii rozwoju powiatu przyjęto: **zachowanie walorów środowiska naturalnego.**

PRIORYTETY OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY RZGÓW**Zarządzanie ochroną środowiska i nadrzędny cel Programu ochrony środowiska dla Gminy Rzgów**

Istotnym elementem zarządzania jest planowanie, które umożliwia bardziej efektywne gospodarowanie zasobami. Proces planowania strategicznego i operacyjnego pozwala określić:

- stan aktualny,
- cele do osiągnięcia,
- sposób, w jaki należy go zrealizować.

Stan aktualny i cele nakreślają ramy procesu planowania strategicznego, natomiast sposób, w jaki chcemy je osiągnąć definiuje zakres planowania operacyjnego. Planowanie strategiczne określa długoterminową wizję i misję powiatu oraz wyznacza cele strategiczne. Planowanie operacyjne transformuje cele strategiczne na realne zadania, których wykonanie zbliży do osiągnięcia celów strategicznych.

W celu opracowania dokumentów strategicznych przyjmuje się na ogół trójstopniową hierarchię celów: cel nadrzędny, cele systemowe, kierunki działań. Na proces planowania nakładają się również uwarunkowania wynikające z istniejących programów sektorowych, planów i programów wyższego szczebla. Formułowane cele i zadania są pochodną obecnego stanu i zagrożeń środowiska na terenie powiatu. Specyfika przeważającej działalności gospodarczej oraz charakterystyka funkcjonalna gminy warunkuje kierunki działań i zadania jakie należy wykonać, aby we właściwy sposób przeciwdziałać degradacji środowiska, dążyć do poprawy jego stanu, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców gminy.

Cel nadrzędny Gminy Rzgów został zdefiniowany, jako:

potrzeba zapewnienia kompleksowego i zrównoważonego rozwoju i przez to stworzenie mieszkańcom warunków do życia w dostatku i możliwości rozwoju intelektualnego i duchowego.

Cele systemowe wyznaczają stan, jaki należy osiągnąć w horyzoncie czasowym 4 – 8 letnim. Cele opracowano na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego, obszarów problemowych występujących na terenie gminy Rzgów, kierunków rozwoju oraz informacji w zakresie planowanych inwestycji w dziedzinie ochrony środowiska.

W harmonogramie działań na lata 2013 – 2016 ujęto poszczególne zadania niezbędne do osiągnięcia założonych celów wraz z szacunkowymi kosztami realizacji zadania w poszczególnych latach, potencjalnymi źródłami finansowania zadania oraz jednostką odpowiedzialną za ich realizację.

W sporządzonym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Niniejszy *Program* uwzględnia: założenia, kierunki rozwoju, zadania oraz dane wynikające z innych opracowań gminnych i regionalnych, tj.:

- programu ochrony powietrza,
- programów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej,
- planu gospodarki odpadami i programu usuwania wyrobów zawierających azbest,
- planu rozwoju lokalnego i strategii rozwoju gminy,
- waloryzacji przyrodniczej,
- wieloletnich planów inwestycyjnych i finansowych,

a także obowiązujące przepisy prawne, dotyczące ochrony środowiska i racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych.

Ponadto przy sporządzaniu niniejszego dokumentu uwzględnione zostały:

- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym (MŚ, 2002),
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Program wykonawczy do Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016 roku,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO 214),
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2018,
- Plan gospodarki odpadami dla Związku Międzygminnego KONIŃSKI REGION KOMUNALNY na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015”.
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- dane statystyczne, w tym dotyczące ochrony środowiska pochodzące z Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane o stanie środowiska na terenie gminy Rzgów pochodzące z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu.

W oparciu o przeprowadzoną analizę aktualnego stanu środowiska na terenie gminy Rzgów oraz przy uwzględnieniu obowiązujących przepisów prawa i programów w zakresie ochrony środowiska, dokonano:

- określenia uwarunkowań środowiskowych,
- oceny aktualnego stanu środowiska,
- określenia środowiska zewnętrznego – scharakteryzowano uwarunkowania realizacyjne programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych oraz źródeł finansowania zewnętrznego,
- zdefiniowano priorytety ochrony środowiska,
- skonkretyzowano priorytety poprzez sformułowanie listy zadań, programu operacyjnego oraz harmonogramu realizacji zadań na lata 2013-2016, z perspektywą do roku 2020
- opracowano system monitorowania programu, do ewaluacji i raportowania wykonania POŚ.

Podstawę prawną „Programu” stanowią ustawy (wymienione niżej) oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska -. Dz.U. z 2013 r. poz. 1232)
- ustawa z dnia 3 października 2008 r., o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. , poz. 391 ze zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981, ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 poz. 21),
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców z zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 90, poz. 607),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. 2004 Nr 3, poz. 20 ze zm.),

- ustawa . o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1205.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2007 r. Nr 147, poz. 1033 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 07 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. Uz 2013 r. poz. 686
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2012 r. 647 ze zm.),
- ustawa z dnia 6 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 645.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 01.10. 2012r zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U z 2012. poz.1109).

3. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

3.1 Położenie

Gmina Rzgów położona jest w południowo – zachodniej części powiatu konińskiego w województwie Wielkopolskim i graniczy:

- od północy - z gminą Golina,
- od północnego – zachodu - z gminą Łądek,
- od zachodu - z gminą Zagórów,
- od południa - z gminą Grodziec,
- od południowego – wschodu - z gminą Rychwał,
- od wschodu - z gminą Stare Miasto.

Powierzchnia ogólna gminy to 10.468 ha. Przeważającą część tego obszaru (71%) stanowią użytki rolne, a 19,8% pokrywają lasy. Przez gminę przebiega autostrada A2 z miejscem obsługi podróżnych w Osieczy (baza hotelowo – gastronomiczna, stacja paliw) W północnej części gminy wzdłuż koryta rzeki Warty rozciąga się Nadwarciański Park Krajobrazowy bogaty w rzadko spotykane okazy fauny i flory.

3.2 Demografia

Gmina wiejska Rzgów położona jest we wschodniej części Wielkopolski, w południowo – zachodniej części powiatu konińskiego. Sieć osadniczą tworzy 25 miejscowości (w tym 21 sołectw) zamieszkiwanych przez 7 114 osób .Liczebnie w gminie przeważają kobiety, a współczynnik feminizacji kształtuje się na poziomie 104. Prawie 60% mieszkańców gminy Rzgów ma mniej niż 40 lat, a jedna czwarta populacji należy do przedziału wiekowego 15–29

lat. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 62% ogólnej liczby mieszkańców, a na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 60 osób w wieku nieprodukcyjnym, tj. więcej niż przeciętnie w powiecie konińskim i w województwie wielkopolskim. Gęstość zaludnienia wynosi 68 osób/km². Średnie zaludnienie dla powiatu to 76 osób/km².

Według danych Urzędu Statystycznego (stan na dzień 31.12.2012r.) gminę Rzgów zamieszkuje 7 114 osób. Gmina zajmuje powierzchnię 10466 km². Gęstość zaludnienia wynosi 67 osób/ km². Jest to gmina wiejska, ludność w znacznej części zajmuje się rolnictwem. Ludność gminy stanowi 5% ludności powiatu konińskiego. Na terenie gminy nie ma miast. W gminie występuje od kilku lat tendencja wzrostowa liczby ludności. Jest to zjawisko w części związane z trendem przenoszenia się ludności z miast na wieś, w związku z dogodnym położeniem gminy w niedużej odległości od Konina oraz dogodnymi połączeniami komunikacyjnymi z innymi aglomeracjami (autostrada A-2).

W gospodarce gminy Rzgów dominuje rolnictwo. Użytki rolne zajmują ponad 70% powierzchni. W uprawach przeważają zboża. Hodowla obejmuje bydło i trzodę chlewną. W gminie funkcjonuje 1357. indywidualnych gospodarstw rolnych.

W gminie Rzgów funkcjonują tylko małe i średnie przedsiębiorstwa.

Dominującym rodzajem działalności gospodarczej są usługi, w szczególności:

- handel detaliczny,
- usługi ogólnobudowlane,
- usługi murarskie,
- usługi ślusarskie,
- usługi elektryczne,
- usługi transportowe,
- mechanika pojazdowa.

Przy Urzędzie Gminy Rzgów działa Lokalne Okienko Przedsiębiorczości, w którym zainteresowane osoby mogą uzyskać informacje dotyczące m.in.:

- przepisów obowiązujących przy zakładaniu i likwidowaniu działalności gospodarczej,
- możliwości uzyskania dotacji do prowadzonej działalności gospodarczej ze środków krajowych i zagranicznych (głównie funduszy UE),
- możliwości skorzystania z preferencyjnych kredytów, itp.

Na 100 km² powierzchni w gminie Rzgów przypada 103,9 km sieci wodociągowej, z której korzysta 99,8% mieszkańców oraz 19,6 km sieci kanalizacyjnej, dostępnej dla 31% mieszkańców. Największe skupisko ludności występuje w siedzibie gminy w miejscowości Rzgów i Sławsk.

Podstawowe dane statystyczne charakterystyczne dla gminy przedstawia poniższa tabela

Tabela 1 Podstawowe dane statystyczne charakterystyczne dla gminy Rzgów

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jedn.
kobiety na 100 mężczyzn	103	osoby
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	58,5	osoby
szkoły podstawowe i gimnazja	6	szt
liczba ludności na 1 zakład opieki zdrowotnej	3542	osób
turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania	1	szt
mieszkania oddane do użytkowania	21	szt
pracujący na 1000 ludności	40	%
bezrobotni zarejestrowani w stosunku do ogółu ludności	383	osób
ludność korzystająca z instalacji wodociągowej	83,9	%
ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej	31,1	%
ludność korzystająca z instalacji gazowej	brak instalacji gazowej	brak instalacji gazowej
Dochody budżetu ogółem	17, 8	mln zł

*Dane GUS 2011

3.3 Osadnictwo

Rzgów - wieś położona nad Wartą, ok. 16 km na południowy zachód od Konina przy drodze do Zagórowa. Jest to bardzo stara osada. Pierwotnie stanowiła własność książęcą. Jako posiadłość klasztoru cystersów w Łądzie występuje w sfałszowanym przywileju Mieszka Starego datowanym na 1145r., a pochodzącym w rzeczywistości prawdopodobnie z końca XIII stulecia. Później wieś stała się własnością szlachecką.

W czasie okupacji - od połowy 1940r. do października 1941r. - istniało tu getto dla ludności pochodzenia żydowskiego. Skierowano do niego m.in. ok. 1000 osób ze Słupcy. W marcu 1941r. część mieszkańców getta wywieziono do tzw. Generalnej Guberni. Pozostałych podczas likwidacji getta, rozstrzelali hitlerowcy w lasach koło Kazimierza Biskupiego.

Sławsk - wieś położona ok. 8km na południowy zachód od Konina przy drodze do Zagórowa. Wymieniona jest w fałszyfikacie dokumentu lokacyjnego klasztoru cystersów w Łądzie (1145r.), pochodzącym zapewne z końca XIIIw. Najstarsza, pewna wzmianka o jej istnieniu pochodzi z 1291r. W wiekach późniejszych wieś stanowiła własność szlachecką. Około 1840r. powstała tutaj niewielka wytwórnia fajansu, założona przez ówczesnego właściciela wsi, architekta, malarza i rzeźbiarza Jana Węzyka – Rudzkiego (1792-1874). W 1845r. wyroby fajansowe ze Sławska eksponowane były na wystawie w Warszawie. Nie wiadomo jak długo czynna była wytwórnia. Kościół murowany został wzniesiony w 1614r.

W 1765r. restaurowano go i dobudowano wieżę. Następne przebudowy (w latach 1864-1869, 1900 i 1929) zatarły jego pierwotny kształt architektoniczny.

Ze Sławska pochodzi Marcin ze Sławska, który 15 lipca 1410 r. wystawił i poprowadził w bój z Krzyżakami pod Grunwald rodową chorągiew Zarembów. Marcin ze Sławska był synem kasztelana gnieźnieńskiego Mikołaja z Królikowa, od 1426 r. pełnił funkcję kasztelana kaliskiego a 10 lat później został wojewodą. Prawdopodobnie był założycielem miasta Piły a także kasztelanem poznańskim i starostą generalnym Wielkopolski. Posiadał wiele dóbr ziemskich w województwie kaliskim, a po 1430 r. rozwijał osadnictwo w starostwie ujskim.

Grabienice - wieś położona ok. 16km na południowy zachód od Konina przy drodze łączącej Pyzdry i Zagórz z Rychwałem. Wymieniona po raz pierwszy w dokumencie z 1261r. była wówczas posiadłością klasztoru cystersów w Łądzie. Później stanowiła własność szlachecką. Starą metrykę osady potwierdzało istnienie grodziska stożkowego, które zostało zniszczone w latach międzywojennych. Kościół gotycki wzniesiony w 1597r. Zrujnowany przed 1778r., został odbudowany w roku 1793. Kolejną restaurację przeprowadzono w 1858r. Przebudowy te zatarły wiele cech architektury gotyckiej.

3.4 Drogi

Przez teren gminy przebiega odcinek autostrady A2 z Wrześni do węzła w Modle. Generalnie można określić, że autostrada przebiega w gminie po terenie płaskim wskazującym niewielkie deniwelacje terenu sięgające około 6,00 m. Budowa geologiczna terenu przez, który przebiega autostrada jest zróżnicowana i reprezentowana jest głównie przez utwory czwartorzędowe. Trasa autostrady przecina rzekę Wartę, istniejące potoki i małe ciekі. Autostrada przebiega w pobliżu zabudowań mieszkalnych

Parametry techniczne autostrady A- 2:

- klasa drogi - autostrada
- szybkość projektowana - 120 km/h
- obciążenie - 115kN/oś
- szerokość pasa ruchu - 3,75 m
- szerokość pasa awaryjnego - 3,0 m
- szerokość pobocza gruntowego - 1,25 m
- szerokość pasa dzielącego - 12,50 m
- spadek poprzeczny jezdni - jednostronny.

Dla istniejącej zabudowy zrealizowano ekrany akustyczne o wysokości od 2,0m do 6,0m. Dla budynków przewidziano indywidualne zabezpieczenia akustyczne w postaci okien

o podwyższonej izolacyjności. W granicach pasa drogowego autostrady wprowadzono zieleń drogową o charakterze ochronnym i krajobrazowym oraz zieleń „naprowadzającą” przy przejściach dla dzikiej zwierzyny.

Wody opadowe z powierzchni jezdni autostrady oraz przynależnej zlewni terenowej zostały w całości ujęte do urządzeń oczyszczających, a następnie odprowadzone do istniejących odbiorników naturalnych. W celu redukcji stężeń zanieczyszczeń przewidziano następujące urządzenia: separatory koalescencyjne olejów i benzyn, osadniki szlamowe, zbiorniki filtracyjne itp.

Drogi powiatowe – KDP

- P3096 - Konin – Podbiel
- P3236 - Sławsk – Barczygłów
- P3237 - Babia – Barłogi – Rzgów
- P3091 - Rzgów – Świątniki
- P3239 - Rzgów – Bożatki
- P2900 - Bożatki – Modlibogowice
- P3243 - Grabienice – Piaski – Bobrowo
- P3238 - Rzgów – Zarzew – Trójka
- P3096 Konin – Rzgów – Szetlewek - Biskupice

Drogi gminne

Tabela 2 Szczegółowe informacje na temat długości dróg w gminie przedstawia wykaz.

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jedn.
Drogi gminne długość ogółem	136,00	km
Drogi gminne o nawierzchni twardej	40,80	km
Drogi gminne o nawierzchni ulepszonej	3,00	km
Ścieżki rowerowe	16,00	km
Nadwarciański Szlak Rowerowy	7,00	
Pętla dookoła Konina	26,00	
Szlak „Rowerowa Szóstka”		
Konny szlak „Podkuta Szóstka”	15,00	km

*Dane: Gmina

Zasadniczym problemem wszystkich dróg jest ich niedostateczna nośność oraz zły stan, wymagający ciągłej modernizacji.

Komunikacja kolejowa

Zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego przez teren gminy przebiega fragment projektowanej trasy szybkiej kolei wschód – zachód klasy TGV/JCE, dla której zarezerwowano teren jej potencjalnego przebiegu.

Komunikacja wodna

Na terenie gminy, w Sławsku znajduje się połączenie promowe na rzece, na lewym brzegu Warty, łączące Sławsk z Węglewskimi Holendrami w gminie Golina. Długość szlaku

wodnego na Warcie pn. „Pętla Wielkopolska” na terenie gminy wynosi 15 km. Z inwestycji mających na celu zwiększenie ruchu turystycznego w rejonie rzeki Warty, należy wspomnieć o pałacyku i przystani - marinie w Sławsku. Przystań na Warcie powstaje od 2004 roku, z inicjatywy P. Jacka Wojciechowskiego. Ponadto w Osieczy Pierwszej powstaje gospodarstwo agroturystyczne Państwa Arkadiusza i Wandy Chmielewskich. Gospodarstwo zajmuje się organizacją imprez turystycznych, spływów kajakowych oraz prowadzi wypożyczalnię kajaków. W najbliższym czasie będą prowadzone warsztaty pieczenia chleba, gospodarstwo będzie dysponowało bazą noclegową. W Modle funkcjonuje Motel Anna, który dysponuje 35 miejsc noclegowych oraz sala bankietowa, na której organizowane są różne imprezy okolicznościowe. Przy otelu znajduje się stacja paliw (benzyna, olej napędowy, gaz).

3.5. Rozwój społeczno-gospodarczy

Gmina Rzgów jest gminą typowo rolniczą. Ludność związana z rolnictwem stanowi 80% ogółu mieszkańców gminy. Głównym kierunkiem produkcji rolniczej jest produkcja zwierzęca, którą zajmuje się około 40% gospodarstw indywidualnych. Produkcją roślinną zajmuje się ok. 30% gospodarstw, pozostali to produkcja mieszana. Znaczny udział w produkcji stanowi mleko. Charakterystyczne jest duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Na ogólną liczbę 1357 gospodarstw przypada: pow. 1-2 ha - 373 gosp., 2-5 ha - 383 gosp. 5-7 ha - 178 gosp., 7-10 ha - 204 gosp, 10-15 ha - 148 gosp., 15 ha - 68 gospodarstw. Około 45% ludności > 18 lat posiada dwa źródła utrzymania. Z pracy w swoim gospodarstwie rolnym utrzymuje się 28% ludności. Z pracy poza gospodarstwem – 25%, w tym tylko 6% na własny rachunek. Na terenie gminy działają: 3 spółki prawa handlowego, 19 spółek cywilnych, 157 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Pod względem ilości zarejestrowanych jednostek gmina Rzgów znajduje się poniżej średniej dla gmin wiejskich powiatu konińskiego, gdzie średnia wynosi 259.

Gmina Rzgów nie jest zaliczana do gmin turystycznych. nadzieje na poprawę sytuacji w tej dziedzinie można upatrywać w rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i motorowej w dolinie rzeki Warty na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego, aby się tak stało należy podjąć działania w kierunku poprawy infrastruktury turystycznej np poprzez wyznaczenie szlaków pieszych, ścieżek edukacyjnych itp. Na podstawie badania ankietowanego przeprowadzonego wśród gospodarstw rolnych w 2002r. stwierdzono że na 168 badanych gospodarstw aż 29 wyraziło zainteresowanie gospodarstwa agroturystycznego. W aspekcie rozwoju turystycznego należy tworzyć instrumenty wsparcia dla inicjatywy

mieszkańców w tym zakresie oraz rozwijać infrastrukturę turystyczną tworzącą bazę i sprzyjającą rozwojowi turystyki.

4. CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO ORAZ ICH OCENA

4.1 Ukształtowanie terenu

Obszar gminy Rzgów leży według podziału J. Kondrackiego w obrębie podprowincji Nizin Środkowopolskich w skład której wchodzi makroregion Nizina Południowo – Wielkopolska z mezoregionami – Dolina Konińska., Równina Rychwalska.

Według podziału geomorfologicznego B. Krygowski obszar opracowania należy do dwóch regionów:

- Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej z subregionami: Kotlina Pyzderska i Odcinek Koniński,
- Wysoczyzny Tureckiej z subregionem: Równina Rychwalska.

W obrębie gminy Rzgów wydzielono podstawowe jednostki morfologiczne:

1. Pradolinę Warszawsko – Berlińską
2. Równinę Rychwalską
3. Kotlinę Pyzderską

Pradolina Warszawsko – Berlińska

W zasięgu pradoliny w jej odcinku konińskim znajduje się północna – dość znaczna – część obszaru gmin. Zasadniczo położenie doliny wysokościowo (w obrębie gminy) określają rzędne 78–79m n.p.m. Jednak w obrębie tej jednostki znajdują się wyższe punkty- osiągające 81m – a powodują je dość liczne tu wydmy. Pradolina odcina Równinę Wrzesińską od Równiny Rychwalskiej. Zbudowana jest z osadów akumulacji rzecznej – piasków i żwirów, przewarstwionych lokalnie wkładkami mułków i glin. Przewaga utworów wypełniających dolinę to mady i piaski rzeczne oraz torfy. Na powierzchni w obrębie dna pradoliny występują liczne wały wydymowe oraz rozległe powierzchnie gruntów organicznych. Miąższość osadów czwartorzędowych w obrębie pradoliny waha się w granicach 20–40 metrów. Są one złożone bezpośrednio na utworach kredy. Równina Rychwalska zajmuje największy obszar gminy. Jej powierzchnia jest lekko falista i wyniesiona przeciętnie 80–85m n.p.m., maksymalnie 106m n.p.m. (Las Grodziecki). Deniwelacje w obrębie równiny osiągają więc 26m. Południowo- zachodni skraj gminy, na zachód od wsi Kurów, przecina obniżenie rzeki Strugi. Wysokościowo określa je rzędna 80m n.p.m. Obniżenie Czarnej Strugi od zachodu graniczy z Kotliną Pyzderską, która położona jest tu na rzędnej ok. 90m n.p.m. Obszar Równiny Rychwalskiej zbudowany jest z gliny denno morenowej. Gлина ta zaznacza się już od powierzchni pasem ciągnącym się mniej więcej wzdłuż szosy rzgowskiej. Dalej ku

południowemu wschodowi równoległe do pasa glin na powierzchni występują piaski akumulacji lodowcowej, niekiedy z głazami. Równina Rychwalska stanowi fragment równiny terasowo - pleistocenijskiej z okresu zlodowacenia bałtyckiego. Jest to płaska wysoczyzna pozbawiona zupełnie zbiorników wodnych. W obszarze równiny wyróżnić można terasy wysokie (wyższe i niższe) oraz terasę środkową.

Kotlina Pyzdrska zajmuje jedynie niewielki skrawek gminy od strony zachodniej. Kotlinę Pyzdorską wypełniają piaski rzeczno lodowcowe, tworzące tarasy akumulacyjne. Dolina Czarnej Strugi, liczne dolinki cieków powierzchniowych w obrębie równinnym kierują swe wody ku dolinie Warty, a także bezodpływowe obniżenia, wypełnione są mąkami i piaskami. Miejscami nagromadził się w nich również torf.

4.2 Gleby

Gleby gminy Rzgów charakteryzują się małym zróżnicowaniem. Dominującym materiałem glebotwórczym są piaski fluwlogacyjne (wodno –lodowcowe). Użytki zielone znajdują się na glebach murszastych, murszasto – torfowych.

Na terenie gminy występują następujące typy gleb:

- gleby bielcowe,
- gleby murszaste,
- gleby pseudobielcowe,
- gleby brunatne wyługowane,
- czarne ziemie właściwe.

Udział gleb wysokich klas bonitacyjnych, w tym przypadku kl. IIIa i IIIb jest znikomy (łącznie 5% powierzchni gruntów ornych), ale łącznie z glebami kl. IVa i IVb zajmują już ponad 1/3 ogółu gruntów ornych. Są to z reguły gleby bielcowe, znacznie rzadziej właściwe i wyługowane, a na bardzo płaskich powierzchniach i w sąsiedztwie cieków czarne ziemie właściwe wytworzone z gliny, a jeszcze częściej z piasków gliniastych lekkich lub słabo gliniastych na glinie. Występują one dużymi płatami zwłaszcza wokół Rzgowa oraz w rejonie Osieczy i Sławsk.

Tabela 3 Podział gruntów wg przeznaczenia przedstawia się następująco (ha):

Nazwa wskaźnika	Wartość	Jednostka
Powierzchnia użytków rolnych ogółem	7450,37	ha
Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach indywidualnych	7450,37	ha
Grunty orne ogółem	5318,82	ha
Grunty orne w gospodarstwach indywidualnych	5318,82	ha
Sady ogółem	17,81	ha

Sady w gospodarstwach indywidualnych	17,81	ha
Łąki ogółem	1401,24	ha
Łąki w gospodarstwach indywidualnych	1401,24	ha
Pastwiska ogółem	712,51	ha
Pastwiska w gospodarstwach indywidualnych	712,51	ha
Lasy i grunty leśne ogółem	2095,32	ha
Lasy i grunty leśne w gospodarstwach indywidualnych	1088,32	ha
Lasy gminne	0,90	ha
Pozostałe grunty i nieużytki ogółem	917,31	ha

*Dane: Gmina

4.3. Surowce mineralne

Istotnym elementem rozwoju gminy będzie planowana eksploatacja odkrywkowa **węgla brunatnego – złoża – „Piaski”**. Na podstawie decyzji Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa KZK/Z/6602/96 z dnia 23 lipca 1996r. została zatwierdzona dokumentacja geologiczna złoża węgla brunatnego „Piaski” w granicach gmin Grodziec, Rzgów, Rychwał i Zagórów, co stworzyło możliwość podjęcia działań dla uruchomienia eksploatacji. Zasoby węgla są zatwierdzone w kat. C 1 + B, C 2 w ilości ponad 110 mln ton o średniej miąższości 6,1m. Średnia grubość nadkładu wynosi 42,8m. Kaloryczność 8 716 kl/kg. Szczególnie w południowej części gminy działalność górnicza spowoduje znaczne przekształcenia w sieci osadniczej, układzie komunikacyjnym, rolnictwie i leśnictwie oraz spowoduje szerokie przekształcenia społeczno-gospodarcze. Powstanie szereg nowych miejsc pracy związanych bezpośrednio z zatrudnieniem w kopalni jak w strefie usług.

Rejon gminy Rzgów znajduje się w obrębie synklinorium szczecińsko – łódzko – miechowskiego, która stanowi południowo – zachodnie obrzeże wału kujawsko – pomorskiego. Nieckę tę budują skały wapienne. W podłożu stwierdzono zaleganie osadów kredy górnej, nad nimi osady trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Utwory trzeciorzędowe zalegają tylko lokalnie, pozostałe mają regionalne rozprzestrzenienie.

Osady kredy górnej są monolitycznie wykształcone pod względem litologicznym. Miąższość jest ich znaczna – ponad 1000m. Osady te, ze względu na jednolitość wykształcenia, są trudne do rozpoznania stratygraficznego. W partiach stropowych najprawdopodobniej złożone zostały w okresie górnego mastrychtu. Strop kredy leży na zmiennych głębokościach, zależnie od morfologii podłoża podczwartorzędowego, czy lokalnie podtrzeciorzędowego. Spotkać go można na rzędnych ca 75,0- 80,0m n.p.m., na południe od rzeki Warty. Pod względem litologicznym są to jasnoszare margle przechodzące

niekiedy w białe wapienie oraz opoki i gezy. W partiach stropowych mogą zalegać miejscami wkładki piaszczyste o miąższości najczęściej poniżej 1m lokalnie także mułowce.

Osady trzeciorzędowe zalegające fragmentarycznie, zostały całkowicie wyerodowane w obrębie pradoliny warszawsko – berlińskiej. Miąższość trzeciorzędu jest zróżnicowana i najczęściej oscyluje w granicach 5,0 do 20,0 m ale miejscami może dochodzić nawet do 40,0m. Pod względem litologicznym są to fragmentarycznie występujące warstewki iłu plioceńskiego o grubości paru metrów i zalegające pod nim osady okresu miocenińskiego – węgiel brunatny, piaski, iły, namuły.

Osady czwartorzędowe znajdują się na całym obszarze i budują powierzchniowe warstwy terenu gminy. W plejstocenie, w wyniku działalności lądolodu środkowopolskiego utworzyła się obecna równina Rychwalska. Ma tu miejsce wyraźny podział miąższości i wykształcenia osadów między obszarem pradoliny a obszarem wysoczyznowym. W pierwszym z wymienionych obszarów reprezentowany jest przez osady akumulacji rzecznej wieku holocenińskiego. Są to piaski, najczęściej drobne i średnie, miejscami grube i żwiry o miąższości w granicach 5,0–10,0m. Tylko lokalnie, wśród piasków występują w sposób nieregularny, zwiększone domieszki substancji humusowej oraz laminy namułów mineralnych lub organicznych. Sporadycznie (w rejonie starorzeczy) spotkać można torfy. Na terenach wysoczyznowych miąższość czwartorzędu jest wyraźnie wyższa i wynosi przeciętnie 20,0–30,0m. Lokalnie dochodzi nawet do 50,0m. Są to głównie gliny zwałowe zlodowacenia środkowo – północnopolskiego oraz różnoziarniste piaski fluwioglacjalne żwiry i pospółki.

Utworami powierzchniowymi w rejonie gminy Rzgów są przede wszystkim piaski i piaski ze żwirem w mniejszym stopniu gliny zwałowe, rzadko torfy, namuły, mułki, które wypełniają dolinę Warty, Czarnej Strugi a także pozostałe niewielkie cieki oraz zagłębienia bezodpływowe.

Węgiel brunatny, złoża „PIASKI” między miejscowościami Piaski – Bobrowo-Zarzew-Witnica-Rzgów.

Złoże piasków kwarcowych „RUMIN”, na obszarze Gminy Rzgów zalega w ilości 1/5, natomiast pozostała część znajduje się na terenie Gminy Stare Miasto.

Torfy – złoża **GRABIENICE, DĄBROWICA-BARŁOGI I ŻAGIEWNIKI**- kilkanaście pól rozrzuconych na terenie Gminy. Charakteryzują się niewielką miąższością, wynoszącą średnio ok. 0,6 m. Złóża torfu są udokumentowane w kat.C2 która nie umożliwia eksploatacji

Wapienie kredy górnej – nie nadają się do wykorzystania dla celów budowlanych, ani jako kruszywo łamane, ani do produkcji cementu

Surowce ilaste- nie stwierdzono w ilościach niezbędnych do podjęcia eksploatacji.

Kruszywo naturalne – nie udokumentowano żadnego złoża, nagromadzenie piasków występuje rejonie miejscowości Zarzewek i Kolonia Zarzewek (Góry Osieckie) .

4.4. Wody podziemne

Głębokość zalegania pierwszego poziomu wód podziemnych zależy jest od budowy geologicznej i ukształtowania terenu. Charakterystyczną cechą przebiegu hydroizobat jest ich współzależność od rzeźby terenu. Zasada ta jest szczególnie widoczna w przebiegu hydroizobaty 1m, która obwodzi dna rynien, dolin i innych obniżen wypełnionych gruntami organicznymi. Podobnie przebiega hydroizobata 2m, podczas gdy hydroizobata 5m jest już bardziej błędząca.

.W obrębie pietra czwartorzędowego woda gromadzi się w wodonośnym poziomie przypowierzchniowym – gruntowym i w poziomie wgłębnym. Pierwszy występuje głównie na obszarze pradoliny warszawsko – berlińskiej. Osady piaszczysto – żwirowe o niewielkiej miąższości, 5,0–10,0m złożone w pradolinie stanowią zbiornik wodonośny w granicach wyznaczonych przez krawędzie wysoczyzn. Zwierciadło wody ma charakter swobodny, zalega na głębokości 0,5–2,0m poniżej terenu. Czynniki wpływającymi na jego zachowanie są głównie rzeka Warta i elementy klimatu: opady i temperatura. Zasilanie tego zbiornika pochodzi z infiltracji wód opadowych i infiltracji wód rzecznych w okresach stanów wysokich. Wody podziemne spływają generalnie w kierunku Warty, miejscami nawiązują do lokalnych baz drenażu. Warstwa wodonośna, oprócz ścisłego związku z wodami powierzchniowymi, pozostaje w związku hydraulicznym z kredowym piętrem wodonośnym. Wodonośne piaski i żwiry nie są izolowane od powierzchni terenu utworami nieprzepuszczalnymi, stąd problem dla wód poziomu gruntowego jest mała odporność na zanieczyszczenia antropogeniczne. W wodach tych stwierdza się wysokie zawartości amoniaku, lokalnie także azotanów. Znacznie ponad normę dla wód pitnych przekroczona jest zawartość żelaza i manganu. Poziom wód gruntowych na obszarze pradoliny, ma duże znaczenie w zasilaniu kredowego pietra wodonośnego, które w rejonie Konina stanowi podstawę zaopatrzenia w wodę. Zbiornik nr 150 stanowi zbiornik wodonośny, oznaczony na „Mapie obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP-150) w Polsce jako wymagających szczególnej ochrony” i zakwalifikowany do obszarów najwyższej i wysokiej ochrony ONO i OWO. Poza pradoliną poziom wód wgłębnych czwartorzędowego pietra wodonośnego zalegać może na wysoczyźnie. Poziom tworzą warstwy piasków i żwirów o zwykle niewielkiej, parametrowej miąższości.

Piętro trzeciorzędowe występuje tylko na obszarze wysoczyzny. Nie ma znaczenia użytkowego. Zalega lokalnie. Trzeciorzędowe piętro wodonośne tworzą piaski drobno i bardzo drobnoziarniste, często zapylone i burowęgłowe. Lustro wody jest napięte, stabilizuje się na głębokości ok. 5-10m p.p.t.

Kredowe piętro wodonośne ma rozprzestrzenienie regionalne. Związane jest z uszczelinionymi marglami i wapieniami. Wody zalegają w spękanych marglach i wapieniach. Układ szczelin, ich głębokość, jak i rozprzestrzenienie jest bardzo zróżnicowany, co powoduje, że poziom ten tworzy skomplikowany układ hydrologiczny. Gmina położona jest również częściowo na obszarze GZWP nr 151 – Zbiornika Turek – Konin - Koło (zbiornik kredowy), który podlega wysokiej ochronie. Wody podziemne, ze względu na ich znaczenie jako podstawowego źródła wody pitnej, objęte są stałym monitoringiem. Badania są w trzech sieciach: krajowej, regionalnej i lokalnej. Monitoringiem objęte są wody gruntowe i wgłębne. Stanowiska pomiarowe zlokalizowane są na obszarze GZWP oraz w zbiornikach wód o znaczeniu regionalnym.

Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę z jednej stacji wodociągowej zlokalizowanej w Sławsku i z 4 stacji spoza terenu gminy; Rozalin, gm. Rychwał; Trąbczyn gm. Zagórów; Żychlin, gm. Stare Miasto; Kopojno, gm. Zagórów. Zużycie wody przez mieszkańców w 2012 r. wynosiło ogółem 230 000 m³.

Na terenie gminy funkcjonują 2 biologiczne oczyszczalnie ścieków (w Sławsku i w Rzgowie) , które oczyszczają ścieki pochodzące od 2900 osób. Do kanalizacji w ciągu roku odprowadzanych jest 62000 m³ ścieków. W ciągu roku powstają 3,00Mg osadów z oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy istnieje 757 zbiorników bezodpływowych, których zawartość transportowana jest do jednej stacji zlewnej. Ponadto istnieje 9 oczyszczalni przydomowych.

4.5. Wody powierzchniowe

Rozpatrywany obszar należy do dorzecza Warty, a III rzędowy dział wodny rozgranicza zlewnie lewobrzeżnych dopływów Warty, Powy i Topca. Ukształtowanie powierzchni terenu, budowa geologiczna oraz warunki hydrogeologiczne decydują o naturalnym systemie odwodnienia powierzchniowego. System ten jest bardzo wyraźny i charakterystyczny. Główną osią hydrograficzną omawianego obszaru jest Warta, która płynie dnem Pradoliny Warszawsko - Berlińskiej ze wschodu na zachód w północnej części gminy (na odcinku 7km). Warta jest rzeką niziną o maksymalnych stanach wody w marcu i minimalnych w czerwcu. Dla Warty w profilu Konina najwyższy stan wód

zanotowano 29 marca 1924r. i wynosił on 542 cm. W tym samym roku zanotowano również stan najniższy, który wynosił 190cm.

Wody powierzchniowe opracowywanego terenu reprezentowane są przez cały system drobnych cieków (Struga Grabienicka, Struga Zarzewska i Czarna Struga), należących do zlewni bezpośredniej Warty. Śrajnie wschodnie i zachodnie części gminy odwadniane są za pośrednictwem Czarnej Strugi.

Wody powierzchniowe, zwłaszcza Warta są zanieczyszczone. Według danych WIOŚ w 2012 r., stan wód płynących jednolitego działu wodnego był zły. Zdecydował o tym wskaźniki fizyko - chemiczne (w większości punktów badawczych azotyny i fosfor ogólny) i bakteriologiczne (miano coli) oraz wskaźniki hydrobiologiczne.

4.6 Wody opadowe

Zgodnie z obowiązującym Prawem wodnym – ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U. 2012 Nr 145, tekst jednolity) ściekami są wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni, w szczególności z miast, portów, lotnisk, terenów przemysłowych, handlowych, usługowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów.

Wody deszczowe są zanieczyszczone głównie zanieczyszczeniami:

- mineralnymi - muł, piasek, żwir, sól;
- organiczne - trawy, liście, śmieci z nawierzchni ulic;
- olejowe - wycieki paliwa i olejów.

Zanieczyszczone wody opadowe powinny być oczyszczone między innymi w oczyszczalniach mechanicznych i biologicznych. Stosowanie metod oczyszczania zależne jest od warunków miejscowych i wymagań środowiska.

Oczyszczanie mechaniczne uzyskuje się poprzez zastosowanie:

- rowów trawiastych,
- filtrów gruntowych i drenażu,
- filtrów żwirowych,
- piaskowników, osadników i osadników wielostrumieniowych,
- separatorów substancji olejowych kolascencyjnych i grawitacyjnych.

Oczyszczanie biologiczne:

- rowy i powierzchnie trawiaste,
- oczyszczalnie korzeniowe, trzcinowe,
- stawy retencyjno-infiltracyjne.

Kierując się zasadą braku możliwości technicznych i ekonomicznych oczyszczenia wszystkich spływających wód opadowych i opierając się na dyrektywie 91/271/EWG Unii Europejskiej, w sprawie oczyszczania ścieków, wymogi oczyszczania wód opadowych

zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. nr 137 poz. 984).

Sieć istniejącej kanalizacji deszczowej na terenie gminy Rzgów przedstawia się następująco: Sławsk 0,7 km, Rzgów 0,5 km.

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych jest administratorem cieków podstawowych tzn. Struga Zarzewska, Struga Grabienicka, Czarna Struga i rów B. Łączna długość tych cieków wynosi 21,2 km. Wspomniane cieki wodne utrzymywane są w dość dobrym stanie.

Po dwudziestu latach nieistnienia w gminie reaktywowała działalność Gminna Spółka Wodna (GSW). Został wybrany Zarząd Spółki, uchwalony statut, a Spółka została zarejestrowana w katastrze Wodnym. Rozpoczęto pierwsze prace konserwacyjne na rowach. Na terenie gminy Rzgów zdrenowane jest 2450 ha gruntów rolnych. Łączna ilość rowów objętych działalnością GSW wynosi 93 km.

Rozpatruje się budowę zbiornika retencyjnego na Strudze Zarzewskiej w m. Zastruże i Zarzewek, na gruntach prywatnych i wspólnoty wiejskiej, poza obszarem „Natura 2000”.

4.7. Powietrze

W związku z tym, że na terenie gminy Rzgów nie ma uciążliwych zakładów przemysłowych emisja zanieczyszczeń do atmosfery nie stanowi dużego zagrożenia dla środowiska. Emitowane zanieczyszczenia pochodzą głównie z lokalnych kotłowni oraz ogrzewania mieszkań. Większość domów ogrzewana jest węglem i właśnie tzw. „niska emisja” wpływa na stan powietrza atmosferycznego w gminie.

Na podstawie badań WIOŚ z 2012r w wyniku oceny przeprowadzonej pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin, gm Rzgów -strefa „wielkopolska” otrzymała ocenę A -dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu, ołowiu – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają wartości dopuszczalnych norm. Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM_{2,5} strefę wielkopolską zaliczono do klasy B. Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych stężenia pyłu PM₁₀ strefę wielkopolską zaliczono do klasy C. Ze względu na przekroczenia poziomu docelowego benzopirenu strefę wielkopolską zaliczono do klasy C Dla celu długoterminowego ozonu - strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

W gminie Rzgów ze względu na walory krajobrazowe, planowany rozwój agroturystyki

należałoby dążyć do stopniowego eliminowania węgla na korzyść paliw ciekłych (oleju opałowego) oraz gazu. Obecnie w obiektach użyteczności publicznej funkcjonuje kotłownia (2 kotły po 200 kW każdy) na biopaliwo Pellets, w Gimnazjum im. Polskich Noblistów w Rzgowie. Natomiast w kotłowni olejowe wyposażone są: Szkoła Podstawowa w Rzgowie zaopatrująca w ciepło urzędy gminy, Szkoła Podstawowa w Osieczy, Szkoła Podstawowa w Babienicach, Zespół Szkół w Sławsku.

4.8. Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy jest w większości płaski, monotonny. Dystrakcję w tej monotonii powodują dwa zasadnicze elementy: doliny rzeczne oraz kompleksy leśne. Oba powyższe elementy są na tyle cenne krajobrazowo, iż praktycznie większość z nich objęta jest ochroną prawną. W krajobrazie gminy wyraźnie wyodrębniają się 3 zasadnicze strefy:

- pradolina rzeki Warty,
- płaska wysoczyzna,
- kompleksy leśne - las Sławsk i las Grodziec.

Gmina Rzgów otoczona jest obszarami wysokiej rangi przyrodniczo - krajobrazowej i ochronnej o ponadlokalnym znaczeniu. Najważniejszym elementem przyrodniczym w gminie o znaczeniu ponadlokalnym jest przebiegająca równoleżnikowo Dolina Warty, stanowiąca jednocześnie fragment większej jednostki fizyczno - geograficznej jaką jest Pradolina Warszawsko - Berlińska. Całą dolinę Warty w granicach województwa wielkopolskiego zaliczono do zbiorowiska azonalnego, określonego jako łągi wierzbowo - topolowe i jesionowo - wiązowe. W skali Polski łągi wierzbowo -topolowe wraz z łągami jesionowo - wiązowymi zajmują jedynie 5,5% powierzchni kraju. Dolina Warty jest obecnie najważniejszą w skali regionu ostoją ptaków.

Ponad lokalne znaczenie ma też kompleks leśny w okolicy Kowalewka oraz projektowany **rezerwat przyrody „Kozia Góra”** o powierzchni około 215,24ha (wschodnia część gminy). Obszar ten zasługuje na ochronę głównie z następujących względów: rozległe mokradła i zbiorniki wodne są miejscem rozmnażania m.in. różnych gatunków płazów oraz miejscem zdobywania przez te zwierzęta pożywienia w pierwszym okresie po wyjściu na ląd, jak również miejscem zimowania, na obszarze tym występują różne gatunki roślin i zwierząt prawnie chronionych takich jak: podlegające prawnej ochronie rośliny naczyniowe 17 gatunków, 72 gatunki mchów w tym reliktowy mech skorpionowiec, 36 gatunków roztoczy, 25 gatunków ślimaków, prawnie chroniony piskorz, 8 gatunków płazów (m.in. rzekotka drzewna, grzebiuszka ziemna, kumak

nizinny), 4 gatunki gadów z jaszczurką żyworodną, 99 gatunków Ptaków chronionych m.in. perkos rdzawoszyi, wodnik, sowa uszatka, lejek kozodój, wilga.

W skali lokalnej przez teren gminy Rzgów przebiega korytarz ekologiczny łączący dolinę Warty (poprzez rzeki Czarną Strugę i Bawół) z większymi kompleksami podmokłych łąk znajdujących się w granicach gminy np. tzw. Bagno Kozak. Ciągi ekologiczne dolin rzecznych z ich roślinnością spełniającą ważne funkcje fizjoaktywne, stabilizującą brzegi i działają jak biologiczny filtr, zmniejszając dopływ zanieczyszczeń do rzeki. Doliny rzeczne to siedliska wielu gatunków zwierząt. Gmina Rzgów położona jest w zasięgu dwóch głównych zbiorników wód podziemnych:

- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 150 - Pradolina Warszawsko - Berlińska w utworach czwartorzędowych),
- Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 151 Zbiornik Turek - Konin - Koło (w utworach kredowych).

Zbiorniki te jako struktury wodonośne wymagają ochrony w skali kraju.

4.9 Formy ochrony przyrody

„Dolina Środkowej Warty”

Głównym elementem przyrodniczo- krajobrazowym jest wyraźne obniżenie terenu obejmujące zalewową dolinę Warty w jej środkowym biegu. Całość stanowi dobrze wykształcony korytarz ekologiczny z jeszcze stosunkowo mało zniekształconymi powiązaniem ekologicznymi, mimo przeprowadzenia prac regulacyjnych na odcinku Konin - Sławsk. Krajobraz Doliny Środkowej Warty jest jednym z najlepiej zachowanych naturalnych i półnaturalnych krajobrazów typowej rzeki nizinnej. Obszar ten pod nazwą Dolina Środkowej Warty (kod obszaru PLB300002) zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. wchodzi w skład obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Jest to obszar chroniony oznaczeniu międzynarodowym obejmujący teren o powierzchni 60.133,9ha, w tym:

- 55 865,6ha położonych w województwie wielkopolskim na terenie między innymi gmin: Golina (3.727,7ha), Kramsk (10.006,0ha), Krzymów (2.451,1 ha), Rzgów (3.075,9ha), Stare Miasto (837,7ha), Ślesin (2,7ha), Łądek (3.642,0ha), m. Konin (1.677,0ha),
- 4. 268,2ha położone w województwie łódzkim na terenie gmin: Poddębice (574,6 ha) i Uniejów (3.693,6ha).

Ze względu na wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe obszar ten znalazł się wśród 18 w Wielkopolsce i 231 w Polsce, obszarów objętych siecią NATURA 2000. Jest

to fragment tzw. obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym. Obszary węzłowe mają za zadanie ochronę stanowisk rzadkich, ginących lub zagrożonych gatunków i ważnych ostoi ptaków uznanych za zagrożone w skali Europy. Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 to sieć obszarów chronionych na terenie Unii Europejskiej. Celem wyznaczenia tych obszarów jest ochrona cennych pod względem przyrodniczym i zagrożonych, składników różnorodności biologicznej. W skład Natura 2000 wchodzi: obszary specjalne ochrony ptaków (OSO), specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO).

Na obszarach chronionego krajobrazu obowiązują zakazy i nakazy zapewniające ochronę terenów posiadających walory wypoczynkowe i krajobrazowe przed ich niszczeniem bądź utratą tych walorów.

„Ostoja Nadwarciańska”

Na terenie gminy znajduje się część obszaru „Ostoja Nadwarciańska” (kod obszaru PLH 300009) obejmujący północno - zachodnią część gminy.

Ostoja Nadwarciańska posiada duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Ochrona Ostoi Nadwarciańskiej - zagrożenia

- **zagrożenia zewnętrzne** - pogarszające się zanieczyszczenie atmosfery oraz zanieczyszczenia wody w rzekach (obecnie w granicach ostoi wody Warty są w złym stanie).

Zmodyfikowane działaniem zbiornika Jeziorsko warunki hydrologiczne rzeki mogą stanowić zagrożenie dla ostoi. Dla uniknięcia niekorzystnych zjawisk wskazana jest odpowiednia współpraca administratora zbiornika z służbami ochrony przyrody.

- **zagrożenia wewnętrzne** - nielegalna wycinka drzew i krzewów, dzikie wysypiska śmieci i żwirownie, zrzuty ścieków i postępująca zabudowa oraz niewłaściwa gospodarka leśna i kłusownictwo.

Do zagrożeń wewnętrznych zalicza się zmiany sposobu użytkowania gruntów, a wśród nich szczególnie porzucanie łąk i pastwisk, co uruchamia procesy sukcesji, niekorzystne dla zachowania istniejącej bioróżnorodności. Jest to istotny, obok zmian warunków wodnych, problem w ochronie przyrody w tej części doliny Warty.

„Nadwarciański Park Krajobrazowy”

Północna część gminy to fragment utworzonego w 1986 roku Pyzdrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. W 1995 roku rozporządzeniem nr 60 Wojewody konińskiego utworzono na tym obszarze Nadwarciański Park Krajobrazowy, który jest wyższą formą ochrony przyrody. Powierzchnia parku w całości wynosi 13.428ha i obejmuje fragmenty następujących gmin: Pyzdry, Zagórz, Łądek, Rzgów. Na terenie gminy Rzgów obejmuje

w całości wieś Dąbrowica a w części wsie: Barłogi, Osieczka I, Babia, Zastruże, Modła, Rzgów, Świątniki, w sumie stanowi to 2 050ha (użytki rolne - 1680ha, lasy - 70ha, wody - 12ha). Z natury rzeczy parki krajobrazowe pełnią kilka funkcji - są sposobem ochrony cennej przestrzeni, stanowią atrakcyjne miejsce turystyki i rekreacji, a także predestynowane są do prowadzenia edukacji, zwłaszcza ekologicznej. Wszystkie te funkcje spełnia Nadwarciański Park Krajobrazowy.

Użytek ekologiczny

Na mocy rozporządzenia Wojewody Konińskiego z 1997 i 1998 r. na terenie gminy Rzgów utworzono następujący użytek ekologiczny.

Tabela 4 Użytki ekologiczne

Nr	Rodzaj	Miejscowość	Pow.	Leśnictwo	Oddział
676	Bagno	Wojciechowo	8,16	Łagiewniki	97 g, i

Użytek zajmują złoża torfu obecnie nie użytkowane.

Pomniki przyrody

Ochroną objęte są trzy pomniki przyrody:

1. w Osieczy; dąb rośnie na łące - teren prywatny; najbliższe zabudowania znajdują się w odległości ok. 50 m. o wysokości 25 m, obwód pierśnicy 600 cm. Dąb ma dwa rozwidlenia: 1-sze na wys. 4 m, 2-gie na wys. 6 m. Na wys. ok. 6 m znajduje się odłamany konar - po uderzeniu pioruna (wskazane zabezpieczenie przed niszczeniem), poza tym - w dobrym stanie. Podstawa drzewa obrośnięta czarnym bzem.
2. w Rzgowie; lipa drobnolistna rośnie w pobliżu parkanu otaczającego kościół, przy bramie wejściowej do kościoła. Korona lipy drobnolistnej składa się z pięciu konarów, ułożonych asymetrycznie. Stwierdzono bardzo duże uszkodzenie części odziomkowej pnia (powyżej 50%); postępująca martwica drewna, ślady żerowania szkodników, bez śladów wydzielania posuszu
3. w Zastrózu; bluszcz pospolity obrasta zamarły pień grochodrzewu (robinia) na wysokość ok. 8 m. Grochodrzew, na którym obrasta bluszcz, znajduje się na terenie ogrodzonym, gdzie stoi przydrożna kapliczka.

Projektowany rezerwat

Rezerwaty przyrody - projektowane: rezerwat florystyczny - Kozia Góra - proponowana powierzchnia - 215,24ha, mający chronić mozaikę środowisk leśnych, terenów podmokłych i wydm śródlądowych.

4.10 Odpady

W dniu 1 lipca 2011 r. została uchwalona ustawa o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 152, poz. 897), która zmienia dotychczasowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Nowy system zakłada, że samorząd, który jest odpowiedzialny za wszystko to, co służy lokalnej społeczności, powinien być również odpowiedzialny za odebranie i właściwe zagospodarowanie odpadów. W nowym systemie gospodarki odpadami komunalnymi gmina będzie miała wpływ na każdy z jego elementów i dzięki temu będzie mogła kształtować sposób gospodarowania odpadami komunalnymi na swoim terenie. Jednak najpierw każda gmina będzie zobowiązana zorganizować system gospodarki odpadami komunalnymi, zgodnie z zapisami ustawy oraz z uwarunkowaniami miejscowymi.

Gmina Rzgów do 1 lipca 2013 r. realizowała gospodarkę odpadami w ramach współpracy ze Związkiem Międzygminnym „Koniński Region Komunalny”. Związkowi Międzygminnemu „Koniński Region Komunalny” powierzono prowadzenie zadań publicznych z ochrony środowiska m.in. w zakresie:

- a) koordynacji odbioru odpadów (szkło, makulatura, tworzywa sztuczne) z terenu gmin przez upoważnione podmioty, pomoc logistyczna i organizacja w w/w zakresie,
- b) zakupu i zaopatrzenia gmin w pojemniki i worki do selektywnej zbiórki odpadów,
- c) prowadzenia szkoleń w ramach Rejonowego Centrum Edukacji Ekologicznej Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”.

Gmina nie posiada własnego składowiska odpadów. W związku z obowiązywaniem od 1 lipca br zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, które spowodowały, że gminy przejęły od mieszkańców obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi, została przez Radę Gminy podjęta uchwała

- Nr 155/12 z dnia 28 listopada 2012 r., w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Nr 151/12 z dnia 28 listopada 2012 r., w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie.

Gmina w ramach organizacji zbierania odpadów zorganizowała Gminny Punkt Zbierania Odpadów Komunalnych, w miejscowości Rzgów, na funkcjonowanie którego uzyskała zezwolenie Starosty Konińskiego.

Na przestrzeni 3 lat wykazano wytwarzanie następujących ilości i rodzajów odpadów na terenie gminy:

Tabela 5 Ilości i rodzaje odpadów wytworzonych na terenie gminy w ciągu trzech lat

Gmina	Rok	Kod i Ilość zebranych odpadów [Mg]									
		200301 Niesegregowane odpady komunalne	170101 Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	200108 Odpady Kuchenne ulegające biodegradacji	200201 Odpady ulegające biodegradacji	200101 Papier i tektura w tym opakowania	150102 Opakowania z tworzyw sztucznych	150107 Opakowania ze szkła	200102 Szkło	20 03 07 Odpady wielkogabarytowe	Inne (jaki e)
Rzgów	2010	720	0	0	0	29,90	17,00	19,90	b.d	0	b.d.
	2011	498	0	0	0	12,90	19,10	36,60	b.d	0,40	b.d.
	2012	413	0	0	0	0,40	3,50	8,20	20,20	0,50	b.d

Źródło : Program gospodarki odpadami dla powiatu konińskiego (aktualizacja 2013 r., GUS, urząd gminy) ; b.d – brak danych

W 2013r. objętych zbieraniem odpadów było 1712 gospodarstw domowych, a na 1 mieszkańca przypadało 45,9 kg odpadów. Odpady od mieszkańców odbierane były przez 3 podmioty posiadające wpis do rejestru działalności regulowanych.

W planie gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017 obszar województwa został podzielony na 9 tzw. Regionów gospodarowania odpadami komunalnymi. powiat koniński, w tym i gmina Rzgów została przydzielony do Regionu VIII. W Regionie VIII funkcjonują dwie instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP) należące do:

- Związku Komunalnego Gmin "Czyste Miasto, Czysta Gmina", ul. Plac Św. Józefa 5, 62-800 Kalisz (Ceków) ,
- Zakładu Zagospodarowania Odpadów Konin, w skład którego wchodzi instalacje Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, ul. Sulańska, 62-510 Konin. Obie instalacje spełniają ustawowe wymagania (na dzień 31 grudnia 2011 r.) dla instalacji regionalnych. Instalacją Regionalną jest także składowisko odpadów w m. Genowefa, gm. Kleczew oraz jako instalacja zastępcza składowisko odpadów Gminy Wilczyn (Kownaty). Odbiorem odpadów komunalnych z terenu gminy zajmuje się obecnie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Koninie.

4.11 Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące

Dla identyfikacji problemu oddziaływania pól elektromagnetycznych na obszarze gminy Rzgów niezbędne jest prowadzenie inwentaryzacji obiektów emitujących takie pola. Konieczne jest także umieszczanie informacji o lokalizacji i oddziaływaniu na środowisko takich obiektów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i wyznaczanie obszarów ograniczonego użytkowania w przypadkach, gdzie jest przewidywane lub rejestrowane przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych.

Elektroenergetyczne linie napowietrzne (EELN) o napięciu 440 kV, 220 kV i 110 kV wpisały się w krajobraz rejonu Konina. Między innymi z tego rejonu zasilane są Poznań i północne rejony kraju. EELN to urządzenia napowietrzne przeznaczone do przesyłania energii elektrycznej, składające się z: przewodów, izolatorów, konstrukcji wsporczych osprzętu. Polskie przepisy ochrony środowiska odnoszą się do linii prądu przemiennego o napięciach znamionowych 110 kV i wyższych. Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektromagnetycznych zostały zapisane w przepisach.

Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz.826), określa między innymi dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez linie elektroenergetyczne. Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektromagnetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U z 2003 r. Nr 192, poz.1883).

Analizując wyniki uzyskane przez WIOŚ w roku bieżącym oraz w latach ubiegłych należy zauważyć, że pomimo postępującego wzrostu liczby źródeł pól elektromagnetycznych nie obserwuje się znaczącego wzrostu natężenia poziomów pól w środowisku. Najwyższe zmierzone poziomy pól występują w dużych miastach, gdzie koncentracja źródeł jest znacznie większa niż na pozostałych terenach. Mierzone wartości są wielokrotnie niższe niż poziom dopuszczalny. Na terenie gminy Rzgów są zlokalizowane obecnie 2 stacje przekątnikowe telefonii komórkowej (w m. Kowalewki oraz Modła).

Na obszarze gminy w 2012 r., ani w latach poprzednich nie były prowadzone pomiary oddziaływania pól elektromagnetycznych.

4.12 Klimat akustyczny

Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska, charakteryzującym się dużą ilością i różnorodnością źródeł oraz powszechnością występowania. Nadmierny hałas może wywoływać niekorzystne zmiany w organizmie człowieka. Powoduje on m.in. zaburzenia snu i wypoczynku, wpływa niekorzystnie na układ nerwowy, utrudnia pracę i naukę, zwiększa podatność na choroby psychiczne.

Stan środowiska, ze względu na jego zanieczyszczenie hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny jest to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie, jak :

- komunikacja samochodowa, kolejowa, lotnicza,
- zakłady: przemysłowe, rzemieślnicze i usługowe, emitujące hałas na zewnątrz,
- obiekty użyteczności publicznej związane z hałaśliwą działalnością, np. stadiony,
- transport dostawczy i komunalny, maszyny budowlane
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach (>110 kV).

Na terenie gminy Rzgów dominującym źródłem hałasu jest hałas komunikacyjny z autostrady A-2. Ze względu na znaczne natężenie ruchu pojazdów mapy akustyczne wykonano dla większości odcinków dróg krajowych na terenie Wielkopolski. Mapy te są dostępne na stronie internetowej Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Poznaniu. Wykonane mapy akustyczne pozwoliły na określenie zasięgu oddziaływania hałasu drogowego (w przypadku Gminy Rzgów hałasu z autostrady A-2) oraz liczby osób narażonych na jego oddziaływanie.

Według danych zawartych w „Mapie akustycznej dróg krajowych na terenie województwa wielkopolskiego”, na terenie gminy Rzgów w sąsiedztwie analizowanych pod kątem natężenia hałasu komunikacyjnego obszarów, usytuowanych jest 1454 budynków mieszkalnych, które zamieszkuje 6590 mieszkańców. Na terenie gminy nie występują inne znaczące źródła hałasu, szczególnie ze źródeł przemysłowych.

4.13 Odnawialne źródła energii

Gmina jest w całości zelektryfikowana, przez jej teren przebiega jedna linia energetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Sieć linii elektroenergetycznych średniego napięcia zasilą stacje transformatorowe rozmieszczone we wsiach. Przy pomocy tych stacji napięcie 15 kV transformowane jest na niskie napięcie 380 V i 220 V, a więc takie, na jakim pracują urządzenia odbiorcze większości konsumentów energii elektrycznej.

Wykorzystanie potencjału niekonwencjonalnych źródeł energii stwarza poważną szansę eliminacji paliw kopalnych, destabilizujących klimat poprzez emisję CO₂ niszczących lokalne ekosystemy.

Mieszkańcy gminy Rzgów mają potencjalne możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, która może z powodzeniem zastępować energię ze źródeł nieodnawialnych np. ogniwa fotowoltaiczne są obecnie powszechnie stosowane:

- w zegarkach, kalkulatorach, odbiornikach radiowych,
- do zasilania radiowo-telekomunikacyjnych stacji przekaźnikowych, w telefonii komórkowej,
- do zasilania znaków drogowych,
- do zasilania satelitów,

- do zasilania urządzeń ochrony pastwisk i lasów,
- w autonomicznych systemach zasilających na przyczepach kempingowych,
- do zasilania odosobnionych stacji meteorologicznych.)

Potencjalnie istnieje możliwość rozwijania zaopatrzenia w energię odnawialną w najbliższych latach poprzez wykonywanie instalacji solarnych, ogniw fotowoltaicznych, pomp ciepła, budowania małych elektrowni wiatrowych oraz pozyskiwania energii z biomasy.

Aktualnie w gminie na terenie Zespołu Budynków Gimnazjalnych w Rzgowie istnieje kotłownia, która opalana jest biopaliwem pellets. Do podgrzewania wody zamontowany jest układ solarny- 14 szt. Hala sportowa ogrzewana jest promiennikami gazowymi zamontowanymi na sklepieniu hali. Z kolei oświetlenie terenu gimnazjum wspomagane jest przez 3 lampy słoneczne typu SOLAR. W najbliższym czasie planowana jest budowa ogniw fotowoltaicznych w miejscowości Sławsk i Dąbrowica.

Na terenie gminy nie ma aktualnie siłowni wiatrowych.

4.14 Zaopatrzenie w gaz

Obecnie niewielka liczba mieszkańców posiada indywidualne instalacje gazowe i zbiorniki na propan (ogrzewanie, podgrzewanie wody, zasilanie kuchni gazowych). Obecnie na terenie gminy brak jest sieci gazowniczej. Wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzgów planowana jest gazyfikacja gminy w części nie kolidującej z terenami projektowanymi do eksploatacji węgla brunatnego. Pierwszym etapem prowadzącym do tego celu jest doprowadzenie sieci gazowej wysokiego ciśnienia 6,4 M Pa z Rumina do planowanej stacji redukcyjnej gazu w Sławsku. W opracowaniu pn. „Program Wykorzystania Lokalnych Zasobów Energii Odnawialnej dla gminy Rzgów” zawarty został również projekt operacyjny dotyczący budowy biogazowni.

5. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

5.1. Zagrożenia wód podziemnych

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w gminie Rzgów, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny, dlatego też ich ochrona ma znaczenie priorytetowe.

Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie są:

- zanieczyszczenia obszarowe, których głównym źródłem jest rolnictwo (niewłaściwe stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- nieprawidłowe metody pozbywania się ścieków (rozsączkowanie nie oczyszczonych ścieków w gruncie lub świadome zakładanie nieszczelnych szamb),
- nielegalne składowiska odpadów,
- działalność gospodarcza,

Polska zaliczana jest do krajów o ubogich zasobach wodnych. Wielkość zasobów wód powierzchniowych jest zmienna, zarówno w skali roku, jak i wielolecia. Niskie parametry retencjonowania wezbrań utrudniają zagospodarowanie wód powierzchniowych. Podstawowy wpływ na stan zasobów wodnych ma ich pobór i wykorzystanie do odprowadzania ścieków.

W gminie Rzgów korzysta się dla zaopatrzenia ludności i gospodarki wyłącznie z wód podziemnych. Nie ma zasobów wód powierzchniowych, które można by wykorzystać do tych celów.

5.2. Zagrożenia wód powierzchniowych

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne: warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód), presje antropogeniczne. W ostatnich latach oddziaływanie źródeł przemysłowych uległo istotnemu ograniczeniu. Poważnym czynnikiem obniżającymi jakość wód w gminie Rzgów są:

- spływy powierzchniowe z terenów wiejskich,
- nie oczyszczone ścieki komunalne odprowadzane do odbiorników systemami kanalizacyjnymi i rowami melioracyjnymi,
- wody opadowe, zakwaszenie opadów,
- dzikie składowiska odpadów,

Poziom zwodociagowania wsi wynosi obecnie 99,8%.

Znaczna ilość ścieków jest gromadzona w zbiornikach bezodpływowych lub dołach chłonnych. Ścieki ze zbiorników wywożone są do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków w Rzgowie. W 2012 r. oczyszczalnia w Rzgowie przyjęła 16 tys. ścieków.

Zanieczyszczenia wielkoobszarowe transportując substancje mineralne z terenu zlewni, są odprowadzane poprzez wody roztopowe, opadowe i infiltracyjne na całej długości rzek. Doprowadza to do nadmiernego wzbogacania wód w substancje biogenne. Przeżyźnienie wód

powoduje nadmierny rozwój organizmów, a ich masowy rozkład obniża parametry biochemiczne wód, zagrażając często organizmom wodnym.

Gmina przystąpiła w lutym 2013 r., do projektu „Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Rzgów” (uchwała nr 169/3 z dnia 12 lutego 2013 r.)Projekt przewiduje:

- rozbudowę stacji uzdatniania wody w Sławsku,
- budowę sieci wodociągowej w miejscowościach: Goździków, Świątniki, Witnica, Kurów, Błonice, Kowalewek, Śmieszne, Modła, Sławsk,
- budowę sieci kanalizacyjnej w m miejscowości Rzgów Drugi.

Inwestycje są niezbędne zarówno ze względu na zły stan sanitarny wód powierzchniowych, jak również zapewnienie rozwoju gminy w zakresie turystyki oraz rolnictwa ekologicznego. Dalsza degradacja środowiska możliwości te ograniczy do minimum.

5.3 Gospodarowanie energią

Globalne problemy ekologiczne świata – niekorzystne i zbyt szybkie zmiany klimatu, zakwaszenie opadów atmosferycznych oraz degradacja chemiczna gleb związane są ze wzrostem emisji dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu. Głównym antropogenicznym źródłem emisji tych gazów jest spalanie paliw, głównie dla celów energetycznych. Poziom zużycia energii jest stymulowany przez przemysł i gospodarstwa domowe. Relatywnie wysoki udział Polski w emisji gazów cieplarnianych ma swoje źródło w strukturze wykorzystywanych nośników energii. Mimo, że w ostatnich latach uległa ona istotnej poprawie, to jednak wciąż jeszcze dominującym pierwotnym źródłem energii jest węgiel.

Problemy te charakterystyczne są także dla gminy Rzgów. Nakłada się na nie jeszcze problem emisji zanieczyszczeń z procesów spalania w sektorze komunalno-bytowym, gdzie głównie ze względu na wysokie ceny oleju opałowego i brak sieci gazowej, w ogrzewaniu przeważa jako paliwo węgiel. W efekcie w sezonie grzewczym następuje wzrost emisji pyłowo-gazowej na terenach zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej, gdzie poszczególne gospodarstwa posiadają odrębne ogrzewanie węglowe. Występują także kotłownie opalane olejem opałowym oraz gazem propan –butan, czy peletem lecz są one nieliczne.

Biorąc pod uwagę niepokojące informacje naukowców na temat zmian klimatu, ważne jest, aby podejmować działania mające na celu zwiększenie efektywności wykorzystywania surowców energetycznych, głównie poprzez zmniejszenie energochłonności procesów

produkcyjnych, zmianę struktury zużywanych paliw i przyjazne środowisku zachowanie konsumenckie (poprawa efektywności energetycznej, stosowanie źródeł energii przyjaznych środowisku). Pożądany jest także wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz bez emisyjnych. Racjonalne wykorzystanie energii ze spalania biomasy, promieniowania słonecznego, energii wiatru jest jednym z istotnych czynników zrównoważonego rozwoju przynoszącym wymierne efekty ekologiczne i ekonomiczne.

Na terenie Gminy Rzgów, na dachu Publicznego Gimnazjum z Rzgowie umieszczono kolektory słoneczne, o łącznej powierzchni 35 m², które poza sezonem grzewczym zapewniają szkole ciepłą wodę. Ponadto na dachu budynku mieszkalnego w Kowalewku zamontowane są kolektory słoneczne o łącznej powierzchni 4,6 m².

5.4. Gospodarka odpadami

Wytwarzane w wyniku działalności gospodarczej oraz w związku z bytowaniem człowieka odpady są jedną z najistotniejszych przyczyn zagrożeń środowiska, wpływając negatywnie nieomal na wszystkie jego komponenty. Dlatego też ważne są działania mające na celu ograniczenie ilości powstających odpadów, ich zagospodarowanie, bezpieczne dla środowiska magazynowanie, zbieranie i unieszkodliwianie, zmierzające do przeciwdziałania zanieczyszczeniu odpadami.

Obecnie na terenie gminy Rzgów oprócz Gminnego Punktu Zbierania Odpadów Komunalnych w Rzgowie nie ma instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Natomiast na terenie powiatu konińskiego istnieją 2 składowiska odpadów obsługujące mieszkańców regionu VIII:

- Międzygminne składowisko odpadów komunalnych Kownaty, gm. Wilczyn,
- Składowisko odpadów Genowefa, gm. Kleczew
- Zakład Zagospodarowania Odpadów Konin, w skład którego wchodzi instalacja Miejskiego Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, ul. Sulańska, 62-510 Konin

Składowiska Kownaty i Genowefa wg projektu PGO dla województwa wielkopolskiego mają spełniać rolę instalacji zastępczych do unieszkodliwiania odpadów komunalnych dla wyznaczonego przez wojewódzki plan gospodarki odpadami, regionu VIII, w skład którego wchodzi także gmina Rzgów.

Tabela 6 Inne istniejące instalacje do unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie powiatu konińskiego

Rodzaj instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Rodzaj odpadu /kod	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	Status instalacji
Sortownie odpadów					
sortownia odpadów zmieszanych uruchomienie 2011r	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kleczewie	m. Genowefa, 62-540 Kleczew	200301	20 000	Zastępcza
kompostownia przymowa uruchomienie 2011r.	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kleczewie	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kleczewie	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kleczewie	12 000	Zastępcza

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017

Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r., w sprawie składowania odpadów nałożyła na kraje członkowskie konieczne do osiągnięcia poziomu ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Dla Polski od wyznaczonych terminów została wprowadzona 4-letnia derogacja, wobec powyższego samorząd gminny jest obowiązany ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:

- **do dnia 16 lipca 2013 r.** – do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania,
- **do dnia 16 lipca 2020 r.** – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Tabela 7 Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Rok	2012	16 lipca 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	16 lipca 2020
Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]	75	50	50	50	45	45	40	40	35

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz.U. z 2012 r.

Gminy są zobligowane również do zwiększenia poziomu przygotowania ponownego użycia i recyklingu surowców wtórnych. Poziomy na kolejne lata i sposób ich obliczania określono w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U.z 2012 r. Nr 0 poz. 645).

Tabela 8 Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła w poszczególnych latach

	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [%]								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło*	10	12	14	16	18	20	30	40	50

*Poziomy są liczone łącznie dla wszystkich podanych frakcji odpadów komunalnych.

Źródło: Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U.z 2012 r. Nr 0 poz. 645)

Tabela 9 Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w poszczególnych latach

	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami [%]								
	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	30	36	38	40	42	45	50	0	70

Źródło: Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U.z 2012 r. Nr 0 poz. 645)

Ustawa daje również możliwość przeniesienia zadań do realizacji w tym zakresie na związki międzygminne, jeżeli statut związku zawiera odpowiednie zapisy.

Na terenie gmin należących do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny” realizowany jest projekt pn. *Uporządkowanie gospodarki odpadami na terenie subregionu Konińskiego*. Celem projektu jest doprowadzenie do właściwej gospodarki odpadami, zgodnie z wymogami prawa polskiego i wymogami unijnymi. Projekt przewiduje:

- budowę zakładu termicznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Koninie (do 2015 r.)
- rekultywację gminnych składowisk odpadów.

Tabela 10 Obowiązki formalno-prawne i sprawozdawcze gminy

Opracowanie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	Gmina	do grudnia 2012r.	b.d.	Budżet gminy
Weryfikowanie poprawności kwartalnych sprawozdań przedkładanych przez przedsiębiorców odbierających odpady komunalne	Gmina	co kwartał w każdym roku	b.d.	Budżet gminy
Przygotowywanie sprawozdań dotyczących zebranych odpadów za każdy rok do Marszałka Województwa	Gmina	do 31 marca danego roku	b.d.	Budżet gminy

Przyjęto do realizacji następujące kierunki działań:

- dostosowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi do nowych przepisów;
- prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej zmian w systemie gospodarki odpadami na terenie gminy;
- edukacja ekologiczna w zakresie segregacji i możliwości ponownego wykorzystania odpadów oraz wpływu odpadów na środowisko;
- prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej szkodliwości wyrobów azbestowych i sukcesywne usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu;
- bieżąca kontrola nad powstającymi „dzikimi” wysypiskami odpadów i egzekwowanie kar za składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych

5.5 Zapobieganie poważnym awariom

Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia poprzez:

- 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii** Miary realizacji celu:
 - liczba zrealizowanych działań zapobiegających, zmniejszających zagrożenie wystąpienia awarii,
 - uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego minimalizowania zagrożeń wystąpienia awarii.
- 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych** Miary realizacji celu:
 - wzrost liczby kontroli w transporcie substancji niebezpiecznych.

3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

Miary realizacji celu:

- prowadzenie szkoleń dla społeczeństwa z zakresu zachowania zasad bezpieczeństwa w przypadku wystąpienia awarii.

6. OKREŚLENIE PRIORYTETÓW EKOLOGICZNYCH W GMINIE

6.1. Rozwój infrastruktury w zakresie oczyszczania ścieków

Gmina Rzgów jest w zwodociągowana w 99,8%. Wybudowano 118 km sieci wodociągowych i 1380 szt. przyłączy wodociągowych. Na terenie Gminy pracują 2 biologiczne oczyszczalnie ścieków; w Rzgowie i w Sławsku. Wybudowano 20,5 km kanalizacji sanitarnej i 530 przykanalików. .

W najbliższych latach należy dążyć do kompleksowego uregulowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie całej gminy. Należy w tym celu planować i stosować różnorodne rozwiązania, które będą uzasadnione zarówno ekologicznie, jak i ekonomicznie (np. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków).

6.2. Spójny system gospodarowania odpadami

Od lipca 2013 r. wdrażany jest na terenie gminy Rzgów, podobnie jak na obszarze całego kraju, nowy system zagospodarowania odpadów komunalnych. Szczegółowo organizację gospodarki ww. odpadami regulują zapisy uchwały Rady Gminy Nr 151/12 oraz nr 155/112 z dnia 28 listopada 2012 r. Nowy system charakteryzuje się tym, że to gmina przejęła od mieszkańców wszystkie obowiązki wynikające z przepisów prawa krajowego i dyrektyw Unii Europejskiej dotyczące osiągnięcia wymaganych sposobów gospodarowania odpadami, o czym była mowa powyżej. Preferowana jest selektywna zbiórka odpadów.

Każdy mieszkaniec, który deklaruje selektywne gromadzenie odpadów, ma zagwarantowaną niższą opłatę, którą wpłaca do gminy. Sposób wdrożenia i realizacji nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie, to znaczące zadanie i element zarządzania dla każdego samorządu gminnego, na najbliższe lata.

6.3. Zwiększenie lesistości gminy i ochrona istniejących lasów

Gmina Rzgów charakteryzuje się małą lesistością. Lasy w gminie zajmują 19,8% ogólnej powierzchni (2098,7ha-państwowe; 796ha-prywatne; 0,9ha-gminne) i Skoncentrowane są głównie we wsiach Kowalewek (las sławski), Zarzew, Zarzewek, Modła, Bożatki, Kurów i Wojciechowo (las Grodziec). Największe zwarte kompleksy leśne występują w północno - wschodniej części gminy wokół wsi Kowalewek,

na terenie Rezerwatu Florystycznego Kozia Góra i na jego przedpolu oraz w pobliżu wsi Wojciechowo i Bobrowo (las Grodziec).

Wzdłuż cieków i na terenach podmokłych występuje bór mieszany wilgotny oraz bór wilgotny z wyraźną przewagą olch. Pozostałe większe kompleksy są związane z polami wydмовymi i mają charakter lasów glebochronnych. Dominuje tutaj siedlisko boru świeżego z monokulturą sosny.

Mimo dużego zainteresowania rolników zalesieniami gruntów, zrealizowane zadania w zakresie zalesień nie są satysfakcjonujące ze względu na małe limity zalesień przyznawane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Ze względu na wypadanie z upraw słabych gleb zalesianie należy kontynuować.

6.4. Rozwój rolnictwa ekologicznego

Gmina posiada wysokie walory krajobrazowe oraz nie występują zagrożenia związane z dużym przemysłem. W części gminy istnieją więc doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki. Potrzebne jest wsparcie tego typu działalności ze strony władz administracyjnych gminy.

6.5. Rozwój turystyki i tworzenie bazy turystycznej

Warunki naturalne gminy pozwalają na stworzenie na terenie gminy bazy turystycznej. Czyste powietrze, rzeka Warta z przeprawą promową w Sławsku, lasy i tereny cenne przyrodniczo, a także położenie, to naturalne atuty gminy, które mogą zostać wykorzystane w planowaniu rozwoju turystyki, pieszej rowerowej i wodnej.

6.6. Respektowanie przepisów prawa ekologicznego

W związku z dostosowaniem prawa polskiego do wymogów UE zmieniono zupełnie przepisy. Nowe prawo ekologiczne nakłada na wszystkich użytkowników środowiska i administrację nowe zadania. Prawo to trzeba znać i w pełni je respektować. Opracowanie i wdrożenie „Programu ochrony środowiska dla Gminy Rzgów”, który zawiera kompleksowe zadania do realizacji zrównoważonego rozwoju gminy z uwzględnieniem zachowania środowiska na jak najlepszym poziomie, jest jednym z elementów respektowania przepisów prawa ekologicznego.

6.7. Opieka nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganie bezdomności zwierząt

W Gminie jest realizowany „Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt” (uchwała nr 82/2012z dnia 30 marca 2012 r.) . Aktualnie w Gminie nie ma schroniska dla zwierząt. Została podjęta współpraca w tym zakresie ze schroniskiem w Koninie.

Uchwała określa też podjęcie współpracy z innymi schroniskami działającymi na terenie sąsiednich powiatów (słupeckiego, tureckiego) oraz z hotelami dla zwierząt. Gmina bierze także pod uwagę współudział, w ramach przynależności do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”, w budowie międzygminnego schroniska dla zwierząt.

Program określa także zasady opieki nad wolno żyjącymi kotami, zasady odławiania bezdomnych zwierząt, podstawy sterylizacji albo kastracji zwierząt w schroniskach, działania polegające na poszukiwaniu właścicieli dla bezdomnych zwierząt, usypianie ślepych miotów, wskazywanie gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich w sytuacjach przewidzianych przez ustawę o ochronie zwierząt, a także zapewnienia opieki weterynaryjnej przypadkach zdarzeń drogowych udziałem zwierząt.

Do zadań *programu* należy edukacja mieszkańców gminy w zakresie opieki nad zwierzętami, poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego w związku z bezdomnością zwierząt oraz ich utrzymaniem, popularyzowanie form utrzymywania i hodowli psów oraz kotów oraz promowanie prawidłowych postaw i zachowań człowieka w stosunku do zwierząt.

Gmina Rzgów należy do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”, którego jednym z celów statutowych jest wybudowanie i prowadzenie schroniska dla zwierząt oraz ochrona przed bezdomnymi zwierzętami.

7. CELE I PRIORYTETOWE DZIAŁANIA EKOLOGICZNE W GMINIE RZGÓW

7.1. Uwarunkowania wewnętrzne gminy

W celu głębszej analizy szans i możliwości gminy w zakresie realizacji założonych celów w zakresie poprawy stanu środowiska omówione zostaną mocne jak i słabe strony gminy w tym zakresie. Pod uwagę wzięto problemy dotyczące podstawowych komponentów środowiska zarówno od strony wewnętrznych działań gminy jak i jej uwarunkowań zewnętrznych.

Tabela 11 Mocne i słabe strony gminy w zakresie ochrony poszczególnych elementów środowiska

Mocne strony	Słabe strony
Zasoby i jakość wód	
- dobra jakość wód podziemnych w utworach kredy górnej - wystarczające zasoby wód powierzchniowych	- niska jakość wód powierzchniowych, - obniżanie poziomu płytkich wód podziemnych i niekorzystne wodne warunki glebowe na niektórych terenach, - brak zbiorników retencyjnych
Gospodarka wodno - ściekowa	

- dość wysoki stopień zwodociągowania, - możliwość skorzystania z funduszy pomocowych i strukturalnych oraz innych zewnętrznych środków finansowych, - reaktywowanie istnienia Gminnej Spółki Wodnej, - zamiar budowy zbiornika retencyjnego na Strudze Zarzewskiej	- słaby rozwój małej retencji, - niedostatek sieci kanalizacyjnych, - konieczne prace modernizacyjne w istniejących oczyszczalniach ścieków, - brak oczyszczalni ścieków w aglomeracji Osieca, - mała ilość oczyszczalni przyzagrodowych, - nieprawidłowa gospodarka ściekami przez części mieszkańców gminy (nieszczelne szamba)
Powierzchnia ziemi	
- niski stopień degradacji powierzchni ziemi, - dobre warunki geotechniczne na większości terenów.	- przewaga gleb niskich klas bonitacyjnych, - niszczenie gleby i pozyskiwanie kopalin bez uzyskania zgody właściwego organu, - obniżona jakość gleb w wyniku zakwaszenia.
Zasoby przyrody	
- wysokie walory przyrodnicze i objęcie ochroną prawną części gminy (obszar krajobrazu chronionego), - możliwość objęcia ochroną przez Radę Gminy gatunków i okazów przyrodniczych szczególnie atrakcyjnych i cennych, np. poprzez ustanowienie pomników przyrody - systematyczne zalesianie nieużytków.	- brak koncepcji zagospodarowania Doliny Czarnej Strugi, - mała intensywność wzbogacania składu kompleksów leśnych o gatunki drzew liściastych, - lokalnie nadmierna penetracja cennych przyrodniczo terenów, - działania polegające na utrzymaniu hydrotechnicznej sprawności Warty (wycinka zadrzewień i zakrzaczeń nadwodnych, prostowanie koryta i jego zabudowa hydrotechniczna), - potencjalne skutki eksploatacji złóż węgla brunatnego (planowana odkrywka „Piaski”)
Surowce	
- udokumentowane zasoby węgla brunatnego	- brak złóż kruszywa grubego
Powietrze	
- dobra jakość powietrza, - niska uciążliwość istniejących podmiotów gospodarczych	- niskie wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, - niekorzystna struktura paliw w systemach grzewczych, - nasilenie występowania w okresie grzewczym emisji szkodliwych gazów tzw. „niskiej emisji”, z instalacji grzewczych budynków mieszkalnych, - brak gazyfikacji gminy
Gospodarka odpadami	
- rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym niebezpiecznych, wielkogabarytowych i organicznych, wytwarzanych w gospodarstwach domowych,	- składowanie, jako dominujący sposób unieszkodliwiania odpadów, - składowanie odpadów przez część mieszkańców na tzw. „dzikich wysypiskach”

- stworzenie gminnego punktu gromadzenia odpadów, - przynależność do Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny, - objęcie mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych w 100%, w związku z wdrożeniem nowych zasad gospodarki odpadami komunalnymi w gminach (zmiany w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach)	
Gospodarowanie zasobami środowiska	
- wzrastająca świadomość potrzeby dbania o dobry stan środowiska, jako efekt edukacji ekologicznej prowadzonej na różnych poziomach; przez przedszkola, szkoły, organizacje społeczne i stowarzyszenia, - odpowiednia ilość pracowników samorządowych szkolonych adekwatnie do rodzaju i ilości zadań z zakresu ochrony środowiska, jakie są nakładane na samorządy gminne	- wzrastająca świadomość ekologiczna, która wymaga ciągłego utrwalania, - zmieniające się przepisy prawa ekologicznego, - złe warunki bytowe i bieda wśród części społeczeństwa, - niski budżet gminy, - słabe wyposażenie w odpowiedni sprzęt informacyjny.

7.2. Uwarunkowania zewnętrzne gminy

Tabela 12 Uwarunkowania zewnętrzne gminy

Szanse	Zagrożenia
- wpływ środków pomocowych i strukturalnych z Unii Europejskiej, - regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska, - proces decentralizacji zarządzania środowiskiem, - postęp technologiczny, - korzystne warunki środowiska do wdrażania programów rolno-środowiskowych, - wzrastające zainteresowanie terenami przyrodniczo cennymi, - popyt w krajach UE oraz w Polsce na żywność produkowaną metodami ekologicznymi.	- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa, decydentów, przedsiębiorców, - brak spójnych rozwiązań instytucjonalnych w zakresie ochrony środowiska, - kłopoty z uzyskaniem środków finansowych z krajowych źródeł finansowych, - zły system finansowy gmin

7.3. Działania priorytetowe

Na podstawie analizy Polityki ekologicznej państwa, „Programu ochrony środowiska woj. wielkopolskiego”, „Strategii rozwoju powiatu konińskiego”, „Programu ochrony środowiska dla powiatu konińskiego,” „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Rzgów” oraz zidentyfikowanych mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń wynikających z diagnozy

sytuacji ekologicznej w gminie Rzgów ustalono, iż nadrzędnym celem działań ekorozwojowych, które należy realizować w gminie jest:

„Zrównoważony rozwój gminy, który zapewni jej mieszkańcom odpowiednio wysoki poziom życia” oraz cele główne tj.

- 1. Stworzenie prężnej gospodarki,**
- 2. Wzrost poziomu życia mieszkańców,**
- 3. Zachowanie walorów środowiska naturalnego gminy.**

Niniejsze opracowanie przedstawia zadania wynikające z nakreślonego celu dot. zachowania walorów środowiska naturalnego gminy wraz z omówieniem celów szczegółowych oraz możliwościami zadaniowymi i finansowaniem założeń programowych. Przedstawione zadania zostały szczegółowo skonsultowane zarówno z władzami administracyjnymi gminy jak również poddane konsultacji społecznej.

Wg wspomnianej powyżej strategii podstawowe cele szczegółowe w zakresie zachowania walorów środowiska naturalnego gminy to:

1. Rozwój rolnictwa ekologicznego,
2. Poprawa warunków sanitarnych w gospodarstwach rolnych,
3. Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy,
4. Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza.

Realizacja celów szczegółowych wymaga podjęcia wielu działań, z których najważniejsze przedstawione są poniżej.

7.3.1. Cel szczegółowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego,

Działania do roku 2016 z perspektywą do roku 2020

- Zmiana kierunków produkcji rolnej,
- Przygotowanie i propagowanie propozycji produkcji ekologicznej,
- Działania na rzecz specjalizacji gospodarstw,
- Propagowanie i wspieranie rozwoju pracochłonnych kierunków produkcji rolnej,
- Wspieranie grup producenckich i innych form wspólnego prowadzenia działalności w rolnictwie,
- Propagowanie tworzenia gospodarstw agroturystycznych z rozwojem bazy noclegowej i gastronomicznej.

7.3.2. Cel szczegółowy: Poprawa warunków sanitarnych w gospodarstwach rolnych

Działania do roku 2016 z perspektywą do roku 2020

- Budowa zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych,

- Budowa przyzagrodowych i przydomowych oczyszczalni ścieków,

7.3.3 Cel szczegółowy: Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy

Działania do 2016 roku z perspektywą do roku 2020:

- Prowadzenie w szkołach i przedszkolach zajęć dotyczących ochrony przyrody i ochrony środowiska naturalnego,
- Organizowanie imprez ekologicznych,
- Organizowanie szkoleń wyjaśniających wpływ działalności człowieka na środowisko,
- Wspieranie inicjatyw mieszkańców dotyczących działań na rzecz środowiska,

7.3.4. Cel szczegółowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza

Działania do roku 2016 z perspektywą do roku 2020

- Wprowadzenie zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego o ochronie naturalnych zbiorników retencyjnych takich jak: bagna i tereny podmokłe oraz odtwarzanie zanikających drobnych zbiorników wodnych ,
- Dalsza racjonalizacja zużycia wody,
- Ograniczanie spływu powierzchniowego, zgodnie z Dyrektywą 91/676/EWG,
- Ochrona wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych,
- Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych w porozumieniu z Inspekcją Ochrony Środowiska,
- Kontynuacja wodociągowania gminy,
- Realizacja programu kanalizacji sanitarnej wsi,
- Budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Osieczy i innych miejscowościach,
- Gazyfikacja gminy,
- Racjonalne wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych (np. ogniwa fotowoltaiczne, pompy ciepła, kolektory słoneczne, biomasa) ,
- Modernizacja sieci elektroenergetycznych na terenie gminy,
- Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków,
- Budowa zbiorników na gnojowicę,
- Upowszechnianie selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy.
- Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”

- Propagowanie kompostowania bioodpadów,
- Określenie zasad realizacji inwestycji szczególnie uciążliwych na terenie gminy.

Niniejsze opracowanie w następnym rozdziale przedstawia szczegółowy program zadaniowy dla gminy wraz z określeniem finansowania poszczególnych zadań w okresie do 2016 roku.

8. PROGRAM ZADANIOWY

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, w sprawie opracowania programów ochrony środowiska, w programie zadaniowym zapisano zadania gminy, szacując ich koszty. Nie uwzględniono kosztów administracyjnych, choć są one znaczne.

8.1. Cel główny: Zachowanie walorów środowiska naturalnego gminy.

8.1.1. Cel szczegółowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego

Tabela 13 Program zadaniowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego

L.p.	Zadanie	Termin realizacji	Realizatorzy, Instytucje odpowiedzialne	Źródła finansowania	Efekty	Uwagi
Lata 2013–2016 z perspektywą do 2020 r						
1	Zmiana kierunków produkcji rolnej	Proces ciągły od wejścia do UE	Gmina Producenci	Producenci, Fundusze Strukturalne	Dostosowanie produkcji do warunków przyrodniczych, lepsza organizacja produkcji, wykorzystanie terenów o nieskażonym środowisku	
2	Przygotowanie i propagowanie propozycji produkcji ekologicznej	Proces ciągły j.w.	Gmina Producenci	Producenci	j.w.	
3.	Działania na rzecz specjalizacji gospodarstw	Proces ciągły j.w.	Gmina Producenci	Producenci	Dostosowanie gospodarstw do określonych potrzeb rynku, większa opłacalność, wykorzystanie warunków środowiskowych	
4.	Propagowanie i wspieranie rozwoju	Proces ciągły j.w.	Gmina Producenci	Producenci, Fundusze strukturalne	Zmniejszenie bezrobocia, nowe miejsca pracy	

	pracochłonnych kierunków produkcji rolnej					
5.	Wspieranie grup producenckich i innych form wspólnego prowadzenia działalności w rolnictwie	Proces ciągły od roku 2001	Gmina Producenti	Producenci, Fundusze strukturalne, budżet państwa	Większa konkurencyjność, wspólne oddziaływanie na rynek, większe możliwości eksportowe	
6.	Propagowanie tworzenia gospodarstw agroturystycznych z rozwojem bazy noclegowej i gastronomicznej	Proces ciągły	Gmina	Zainteresowani, Budżet gminy, Fundusze strukturalne	Wykorzystanie walorów krajobrazowych, rozwój turystyki, nowe miejsca pracy.	

8.1.2. Cel szczegółowy : Poprawa warunków sanitarnych

Tabela 14 Program zadaniowy:Poprawa warunków sanitarnych

1.	Budowa zbiorników na gnojowicę w gospodarstwach rolnych	Proces ciągły	Rolnicy Gmina WODR	Rolnicy Fundusze strukturalne	Poprawa warunków sanitarnych w gospodarstwach, zmniejszenie wpływu gnojowicy na środowisko	
2.	Budowa przyzagrodowych oczyszczalni ścieków	Proces ciągły	Właściciele Gmina WODR	Właściciele Fundusze strukturalne	Rozwiązanie problemu odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do zbiorników wodnych i do ziemi	

8.1.3. Cel szczegółowy: Podniesienie świadomości ekologicznej

Tabela 15 Program zadaniowy:Podniesienie świadomości ekologicznej

1.	Prowadzenie w szkołach i przedszkolach zajęć dotyczących ochrony przyrody i ochrony środowiska naturalnego	Proces ciągły	Dyrektorzy Gmina	Budżet gminy	Większa świadomość ekologiczna dzieci i młodzieży	
2.	Organizowanie imprez ekologicznych,	Proces ciągły	Gmina	Budżet gminy	Upowszechnienie zagadnień	

	wystaw i szkoleń wykorzystania energii odnawialnej				ochrony środowiska wśród społeczności	
3.	Organizowanie szkoleń wyjaśniających wpływ działalności człowieka na środowisko	Proces ciągły	Gmina	Budżet gminy	Wzrost świadomości społeczeństwa	
4.	Organizowanie dla rolników kursów i szkoleń w zakresie zasad integracji z Unią Europejską	Proces ciągły	Rada Gminy WODR	Budżet gminy Środki pomocowe	Większa świadomość rolników na temat funkcjonowania gospodarstw w UE	
5.	Wspieranie inicjatyw w zakresie ochrony środowiska	Proces ciągły	Rada Gminy Gmina Dyrektorzy Mieszkańcy Organizacje i stowarzyszenia	Budżet gminy	Upowszechnianie dbałości o środowisko na terenie gminy	

8.1.4. Cel szczegółowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza

Tabela 16 Program zadaniowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza. Harmonogram oraz potencjalne źródła finansowania

Lp	Nazwa zadania	Opis zadania	Termin realizacji	Koszt realizacji tys. zł	Źródła finansowania	Efekt ekologiczny
1.	Ochrona wód – gospodarka wodno – ściekowa -Zaopatrzenie w wodę	1)Modernizacja stacji uzdatniania wody w Sławsku.	2013-2015	2.530	Budżet Gminy PROW, WFOŚiGW	Poprawa jakości wody dostarczanej do sieci, oszczędność kosztów eksploatacji.
		2)Budowa sieci wodociągowej z przyłączami dla m. Goździków, Kowalewek, Sławsk, Branno, Świątniki, Modła, Rzgów.	2014-2017	1.700	Budżet Gminy Rzgów PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci wodociągowej
	Gospodarka ściekowa	1)Modernizacja oczyszczalni ścieków w Rzgowie.	2013-2017	700	Budżet Gminy, PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie przepustowości i oczyszczalni i modernizacja istniejącego ciągu

		2) Budowa kanalizacji sanitarnej z przepompownią w m. Rzgów Drugi;	2014	460	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	technologicznego. Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		3) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Branno i na terenach budowlanych w Sławsku;	2016-2018	3.000	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		4) Budowa lub rozbudowa oczyszczalni ścieków w Sławsku	2015-2017	4.300	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		5) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Sławsk budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej w Osieczy.	2015-2018	3.500	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
		6) budowa kanalizacji sanitarnej w m. Grabienice	2017-2018	2.000	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Zwiększenie liczby mieszkańców podłączonych do zbiorczej sieci kanalizacyjnej
2.	Ochrona powietrza	1) Modernizacja kotłowni w Sławsku na opalanie biomasą;	2015	300	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Obniżenie niskiej emisji. Wykorzystanie biomasy.
		2) Przebudowa kotłów w zespole Szkolono-przedszkolnym w Rzgowie z olejowej na biomasę.	2014	270	Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Obniżenie niskiej emisji. Wykorzystanie biomasy.
		3) Przebudowa kotłowni z zastosowaniem pompy ciepła lub biomasy w SP w Osieczy.	2016	200		Obniżenie niskiej emisji. Wykorzystanie biomasy.

3.	Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi	Zgodnie z uchwałą Rady Gminy, obecnie Nr 155/12 z dnia 28 listopada 2012 r., w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian a uiszczoną przez właścicieli nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnym oraz uchwałą Nr 151/12 z dnia 28 listopada 2012 r., w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie.			Budżet Gminy, fundusze ekologiczne PROW, WFOŚiGW	Porządkowanie gospodarki odpadami wpłynie na poprawę stanu środowiska (jakości wód i gleb) oraz poprawi stan estetyczny gminy.
4.	Ochrona przyrody i stan estetyczny				Budżet Gminy, fundusze ekologiczne NFOiGW, PROW, WFOŚiGW	Ochrona cennych okazów i pomników przyrody, rozwój turystyki i poprawa świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody.

*dane dot. finansowania inwestycji mają charakter szacunkowy, szczegółowy plan wydatków ustalany jest Uchwałą Rady Gminy w sprawie budżetu na kolejne lata.

Tabela 17 Realizacja zadań zapisanych w PGO dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017

Zadanie	Jednostka odpowiedzialna za realizację	Termin realizacji	Szacunkowe koszty				Źródło finansowania
			2013	2014	2015	2016	
Realizacja zadań zapisanych w PGO dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017	Urząd Marszałkowski, Powiat, Gmina, przedsiębiorstwa komunalne i przedsiębiorcy, WIOŚ, związek międzygminny <i>Koniński Region Komunalny</i> , zarządzający składowiskiem, Policja, Urząd Kontroli Skarbowej, Właściciele, użytkownicy, zarządcy nieruchomości	Wg PGO dla woj. wielkop.	b.d. lub b.d.k.				W ramach działalności własnej, fundusze ochrony środowiska, WFOŚiGW, NFOŚiGW, fundusze UE, kredyty,
Wprowadzenie nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi - systemu opartego o region gospodarki odpadami	Gmina	do czerwca 2013r.	b.d.				Budżet Gminy
Dokonywanie corocznej analizy gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina	Raz na rok	b.d.				Budżet Gminy
Współpraca z Urzędem Marszałkowskim w zakresie zapisów aktualizacji wojewódzkiego planu gospodarki odpadami	Gmina	Zadanie ciągłe	b.d.k.				W ramach działalności własnej

Utworzenie i utrzymanie punktów selektywnej zbiórki odpadów (zgodnie z nowelizacją ustawy <i>o utrzymaniu czystości i porządku w gminach</i> , wg potrzeb)	Gmina	Zadanie ciągłe	b.d.	Budżet gminy, fundusze pomocowe
Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów (zgodnie z nowelizacją ustawy <i>o utrzymaniu czystości i porządku w gminach</i>)	Gmina	Zadanie ciągłe, najpóźniej od czerwca 2013r.	b.d.	Budżet gminy, fundusze pomocowe
Bieżąca inwentaryzacja i likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci na terenie gminy oraz ustanowienie sankcji za składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych	Gmina	Zadanie ciągłe	b.d.	Budżet Gminy
Usuwanie wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu i prowadzenie kampanii informacyjnych w tym zakresie	Powiat, Gmina	do roku 2032	b.d.	Budżet gminy, powiatu fundusze pomocowe WFOŚiGW NFOSiGW

Źródło: WPGO

Celowym jest wprowadzanie racjonalnego wykorzystanie energii ze spalania biomasy, energii promieniowania słonecznego, energii wiatru. Największe nadzieje na wykorzystanie odnawialnych źródeł energii związane są z biomasą. Biomasa może być wykorzystana na cele energetyczne w procesach bezpośredniego spalania biopaliw stałych (drewna, słomy), gazowych w postaci biogazu, na przetwarzanych na paliwa ciekłe (olej, alkohol). Energetyka wiatrowa zaczęła się rozwijać w kraju. Celowym jest prowadzenie dalszych badań określających miejsca w gminie umożliwiające budowę siłowni wiatrowych. Energia

słoneczna jest najmniej wykorzystywaną formą energii, chociaż stanowi ponad połowę potencjału technicznego energii odnawialnej możliwej do pozyskania w kraju. W kraju stosowane są kolektory słoneczne: cieczowe i powietrzne. Kolektory cieczowe stosowane są głównie do podgrzewania wody w domach, a kolektory powietrzne mają głównie zastosowanie w rolnictwie, do suszenia płodów rolnych.

9. MONTAŻ FINANSOWY

Do realizacji zadań programu konieczne są środki i instrumenty finansowe. Należą do nich w szczególności:

- opłaty za korzystanie ze środowiska (wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, składowanie odpadów, wycięcie drzew i krzewów), realizowane zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”,
- opłaty podwyższone płacone są wówczas, kiedy podmioty funkcjonują bez stosownych pozwoleń ekologicznych,
- administracyjne kary pieniężne wymierzane za niedopełnianie standardów określonych decyzjami administracyjnymi,
- opłaty koncesyjne, za eksploatację kopalni,
- grzywny,
- pożyczki i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- dotacje i pożyczki z Ekofunduszu,
- kredyty z banków, w tym Banku Ochrony Środowiska S.A.,
- fundusze pomocowe i strukturalne Unii Europejskiej,
- budżety samorządów,
- budżet Państwa,
- środki mieszkańców i przedsiębiorców.

Opłaty za korzystanie ze środowiska i kary pieniężne z tytułu niewłaściwego korzystania ze środowiska są głównymi dochodami: Narodowego, Wojewódzkiego, Powiatowego i Gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Polityka ekologiczna państwa jest wiążąca przy uchwaleniu przez Radę Nadzorczą Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jego strategii działania i planu działalności oraz przy zatwierdzaniu przez Radę list priorytetowych programów Narodowego Funduszu (art. 414 ust. 2 Prawa ochrony środowiska). Analogicznie Rada Nadzorcza WFOŚiGW w oparciu o Politykę ekologiczną państwa i wojewódzki program ochrony środowiska uchwała plan działalności Wojewódzkiego Funduszu. Takie same relacje występują przy uchwalaniu

Powiatowego i Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska, który jest częścią składową budżetu powiatu i gminy.

Zasadniczym celem NFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce w dziedzinie: ochrony wód, gospodarki wodnej, ochrony powietrza, ochrony powierzchni ziemi, leśnictwa, ochrony przyrody i krajobrazu, geologii, górnictwa, edukacji ekologicznej.

Rolą WFOŚiGW jest wspieranie finansowe przedsięwzięć proekologicznych o zasięgu regionalnym podejmowanych także dla poprawy jakości środowiska w poszczególnych jego komponentach. Gmina Rzgów w minionych okresach korzystała i zamierza korzystać ze wsparcia WFOŚiGW w Poznaniu.

Do zadań powiatów należy finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej.. Dochodami funduszu jest 10% odpis z opłat za emisje substancji do środowiska, których źródła emisji zlokalizowane są w powiecie , 10% z opłat za składowanie odpadów w powiecie konińskim i 10% z kar za przekraczanie standardów ochrony środowiska w powiecie konińskim. Gmina może ubiegać się o dotację z powiatu na inwestycje ekologiczne.

. Po wejściu do UE Polska może korzystać z Funduszy Strukturalnych na finansowanie inwestycji w ochronie środowiska. Dotyczyło to będzie możliwości finansowania inwestycji z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – inwestycje w skali regionalnej i lokalnej) oraz Funduszu Spójności.

W ramach jednego z priorytetów Narodowego Planu Rozwoju: ochrona środowiska i zagospodarowanie przestrzenne, podstawowe znaczenie będzie miało wsparcie inwestycyjne ukierunkowane między innymi na racjonalną gospodarkę odpadami. W tym zakresie wsparcie będzie przeznaczone przede wszystkim na rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortowanie, kompostownie), systemy zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Równolegle z realizacją ZPORR realizowane będą duże projekty inwestycyjne współfinansowane z Funduszu Spójności. Środki pochodzące z tego Funduszu nie będą przekazywane na działania wykonywane w ramach programów operacyjnych, ale będą ze sobą powiązane. Głównym celem strategii środowiskowej Funduszu Spójności jest wsparcie realizacji zadań inwestycyjnych celów publicznych w zakresie ochrony środowiska, wynikających z wdrażania prawa Unii Europejskiej.

Priorytetem strategii Funduszu Spójności jest poprawa jakości wód powierzchniowych i zwiększenie dostępności dobrej wody do picia. Ponadto za istotne uważa się ograniczenie

emisji zanieczyszczeń do powietrza, racjonalizację gospodarki odpadami, rekultywację obszarów przemysłowych, a także wsparcie dla leśnictwa i ochrony przyrody. Będzie to realizowane między innymi poprzez: budowę komunalnych oczyszczalni ścieków i miejskiej kanalizacji, wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, mające na celu stworzenie systemów zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Na finansowanie projektów związanych z ich realizacją przewiduje się łącznie sumę 2000 mln EURO.

Odbiorcami pomocy z Funduszu Spójności będzie przede wszystkim Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Lasy Państwowe i ich regionalne dyrekcje, a także parki narodowe oraz samorządy.

Inne fundacje

- Agencja Rozwoju Komunalnego w Warszawie,
- Environmental Know-How Fund w Warszawie,
- Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej Counter-Par Fund w Warszawie,
- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej,
- Polska Agencja Rozwoju Regionalnego,
- Program Małych Dotacji GEF,
- Projekt Umbrella.

Banki, inwestycje leasingowe

Banki najbardziej aktywnie wspierające inwestycje ekologiczne, to: Bank Ochrony Środowiska S.A. (statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji proekologicznych), Bank Gdański S.A., Bank Rozwoju Eksportu S.A., Polski Bank Rozwoju S.A., Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Instytucje leasingowe finansujące gospodarkę odpadami, to: Towarzystwo Inwestycyjno-Leasingowe EKOLEASING S.A., BEL Leasing Sp. z o.o., BISE Leasing S.A., Centralne Towarzystwo Leasingowe S.A., Europejski Fundusz Leasingowy Sp. z o.o.

Na realizację zapisanych w Programie ochrony środowiska w Gminie Rzgów zadań potrzebne są znaczące środki finansowe. Na dzień przygotowania Programu nie udało się dokładnie określić wszystkich potrzebnych środków finansowych, ze względu głównie na fakt, iż nie wszystkie przedsięwzięcia są przygotowane do realizacji.

Środki te będą pochodziły z budżetu gminy, powiatu, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (budowa oczyszczalni ścieków, termomodernizacja obiektów, zmiana sposobu ogrzewania, edukacja ekologiczna).

Gmina chciałaby także skorzystać z pomocy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (systemy gospodarowania odpadami, edukacja ekologiczna, odnawialne źródła energii, budowa zbiorników retencyjnych). Zamierzenia idą także w kierunku pozyskania dotacji z Unii Europejskiej (Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności) na realizację celów głównie w zakresie propagowania rolnictwa ekologicznego i agroturystyki oraz zalesienia gruntów rolników indywidualnych.

Tabela 18 Zestawienie źródeł finansowania w rozbiciu na priorytety środowiskowe

Źródło finansowania	Priorytety środowiskowe								
	Ochrona przyrody	Wody	Powietrze	Hałas	Promieniowanie elektromagnetyczne	Ochrona powierzchni ziemi	Kopaliny	Gleby	Edukacja ekologiczna
NFOŚiGW									
WFOŚiGW									
Program Intelligent Energy Europe									
RPO WZ									
PROW									
kredyty i pożyczki preferencyjne									
kredyty i pożyczki udzielane przez banki									
GDOŚ									
POLiŚ									
Program priorytetowy Edukacja Ekologiczna									

Źródło: Dane WPOŚ, NFOŚiGW, WFOŚiGW w Poznaniu, BOŚ, GDOŚ, WRPO, PROW, POLiŚ

Objaśnienie: Udzielana pomoc finansowa

10. UWARUNKOWANIA REALIZACYJNE PROGRAMU

10.1. Zgodność programu w układzie hierarchicznym

Niniejszy program tworzone w oparciu o II Politykę ekologiczną państwa, „Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego”, „Program ochrony środowiska dla powiatu konińskiego”. W 2000 roku gmina opracowała Strategię Rozwoju Gminy Rzgów. W zakresie planowania operacyjnego gmina opracowała w 2003 r. Program Wykorzystania Lokalnych Zasobów Energii Odnawialnej oraz Program Gospodarki wodno – ściekowej. Plan

Gospodarki Odpadami został opracowany dla gminy w ramach Związku Międzygminnego „Koniński Region Komunalny”. W 2005 r., został z kolei opracowywany „Planu Rozwoju Lokalnego dla Gminy Rzgów”.

Program jest zgodny z II Polityką ekologiczną państwa, Polityką ekologiczną państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010. Nawiązuje także do celów projektu „Programu ochrony środowiska powiatu konińskiego”. Jest więc zgodny w układzie hierarchicznym.

Analizując różne warianty rozwoju gminy, wybrano wariant ostrożnego inwestowania ze względu na szczególne uwarunkowania finansowe i prawne, bowiem na realizację programu będą wpływały instrumenty prawne, ekonomiczne, społeczne oraz związane z przynależnością Polski do Unii Europejskiej.

10.2 Rozwiązania prawne

Program realizowany będzie w oparciu o znowelizowane polskie prawo kompatybilne z przepisami UE. Realizacja Programu przebiegać będzie zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w oparciu o kompetencje organów zarządzających środowiskiem.

Składają się na nie w szczególności:

- decyzje reglamentacyjne – pozwolenia: zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, emitowanie hałasu do środowiska, emitowanie pól elektromagnetycznych, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- zezwolenia na gospodarowanie odpadami,
- pozwolenia wodno-prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub w korzystaniu z wód,
- zezwolenia – koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego,
- uzgadnianie w zakresie przestrzegania standardów ekologicznych decyzji o warunkach zabudowy oraz o pozwoleniu na budowę, rozbiórkę obiektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- cofnięcie lub ograniczenie zezwolenia lub pozwolenia na korzystanie ze środowiska,

- decyzje naprawcze dotyczące zakresu i sposobu usunięcia przez podmiot korzystający ze środowiska przyczyn negatywnego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego oraz zobowiązujące do usunięcia uchybień,
- opłaty za korzystanie ze środowiska,
- administracyjne kary pieniężne,
- decyzje zezwalające na usuwanie drzew i krzewów,
- programy dostosowawcze dotyczące przywracania standardów jakości środowiska do stanu właściwego,
- decyzje wstrzymujące oddanie do użytku instalacji lub obiektu, a także wstrzymujące użytkowanie instalacji lub obiektu,
- decyzje o zakazie produkcji, importu, wprowadzania do obrotu,
- kontrole przestrzegania prawa ochrony środowiska i zobowiązań wynikających z decyzji.

Wymienione instrumenty prawne będą stosowane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Starostę Powiatu Konińskiego, Wójta Gminy Rzgów, Wielopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej zgodnie z kompetencjami wymienionych organów.

Bardzo istotne są przepisy prawa miejscowego ustalone w szczególności:

- przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Poznaniu dotyczące ochrony cennych obiektów przyrodniczych,
- Radę Gminy dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zasad utrzymania czystości i porządku w gminie, zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ochronę niektórych obiektów cennych przyrodniczo ustalonych przez radę gminy.

Na każdym stopniu samorządu terytorialnego funkcjonować będą programy ochrony środowiska będące politykami ekologicznymi: województwa wielkopolskiego, powiatu konińskiego oraz poszczególnych gmin powiatu w tym program dla gminy Rzgów. Będą one kompatybilne z polityką ekologiczną państwa.

Wówczas, kiedy będą przekraczane standardy jakości środowiska, tworzone będą programy naprawcze (programy ochrony powietrza, ochrony środowiska przed hałasem, program działań mających na celu ograniczenie odpływu związków azotu ze źródeł rolniczych).

Organy przedstawicielskie mogą ustanawiać inne składniki prawa miejscowego, w szczególności dotyczące gospodarowania środowiskiem i zrównoważonego rozwoju. Wymienione instrumenty prawne pomogą w terminowej realizacji Programu ochrony środowiska pod warunkiem, iż wszystkie w/w organy ochrony środowiska i podmioty korzystające ze środowiska będą wywiązywać się ze swoich zadań.

10.3. Uwarunkowania społeczne

Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska podpisana w 1999r. w Aarhus została ratyfikowana przez Polskę, a jej tekst został ogłoszony w Dz. U. Nr 78 z 2003r. Oznacza to, że stanowi ona część krajowego porządku prawnego i jest bezpośrednio stosowana. Art. 7 Konwencji nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska, a więc także gminnego programu ochrony środowiska. Określa też podstawowe obowiązki organów w zakresie zapewnienia udziału społecznego:

- ustalenia zakresu podmiotowego konsultacji,
- ustalenia rozsądnych norm czasowych na poszczególne etapy konsultacji,
- przeprowadzenie konsultacji odpowiednio wcześniej w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,
- należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji.

Organy mają swobodę określania szczegółowych sposobów powiadamiania społeczeństwa, metod zbierania uwag i wniosków, czasu trwania konsultacji. Bardzo ważny będzie udział społeczeństwa w realizacji programu, jest to jeden z celów operacyjnych. Wszystkie zadania, działania zapisane w programie mają doprowadzić do realizacji ważnego celu strategicznego, którym jest **„Zrównoważony rozwój gospodarki gminy, który zapewni jej mieszkańcom odpowiednio wysoki poziom życia”**

Informacja o realizacji *programu* będzie systematycznie przedstawiana we wszystkich dostępnych w gminie środkach przekazu.

10.4. Uwarunkowania unijne

Nasz kraj zobowiązał się, iż z dniem 1 lutego 1994 roku (wejście w życie Układu) będzie stopniowo dostosowywał istniejące i przyszłe ustawodawstwo do systemu prawnego UE. W okresie od grudnia 1999r. do 25 listopada 2002r. trwały negocjacje akcesyjne w obszarze środowiska. Dokonano przeglądu aktów prawnych Polski i UE, wynegocjowano terminy, w

których Polska wdroży rozwiązania unijne. W stanowisku negocjacyjnym przekazanym w 1999 r. Unii Europejskiej Polska odnosiła się do przepisów w zakresie:

- prawa horyzontalnego,
- ochrony przyrody,
- jakości wód,
- ograniczenia zanieczyszczeń przemysłowych i oceny ryzyka,
- jakości powietrza,
- hałasu z maszyn i urządzeń,
- substancji chemicznych i organizmów zmodyfikowanych genetycznie,
- gospodarki odpadami,
- bezpieczeństwa jądrowego i ochrony przed promieniowaniem.

Przepisy ochrony środowiska UE są niezwykle rozbudowane i przenikają praktycznie wszystkie dziedziny życia społecznego i gospodarczego. Dzięki wysiłkowi podjętemu w latach 2000-2002 proces dostosowania polskiej legislacji do wymagań UE został praktycznie zakończony - nowe obowiązki zostały zapisane w krajowych aktach prawnych. Ze względu na rozbudowany charakter nowych regulacji administracja samorządowa musi podejmować szerokie i różnorodne działania mające na celu ich praktyczną realizację. Szczególną uwagę należy zwrócić na:

- udział społeczny i udzielanie informacji o stanie środowiska i jego ochronie,
- nowe przepisy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza
- problemy ochrony przyrody,
- gospodarkę odpadami

Dziedziny te zostały uwzględnione w *programie*, zapisano konkretne cele do osiągnięcia. Wdrażanie unijnych wymagań w zakresie ochrony środowiska, to znaczące koszty związane z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych. Podstawowe źródła finansowania zostały omówione wyżej. Należy pamiętać, że fundament polityki ekologicznej UE jest zasada „zanieczyszczający płaci”. Oparcie ochrony środowiska na tej zasadzie oraz ujednolicenie zasad finansowania inwestycji proekologicznych oznacza, że realizacja polityki ekologicznej w państwach członkowskich UE nie powinna się opierać na subwencjach.

Pomoc państwa została dopuszczona tylko wyjątkowo, kiedy szybkie wdrożenie restrykcyjnych przepisów ochrony środowiska lub wysokich opłat może spowodować poważne zaburzenia gospodarcze i ewentualne koszty społeczne. Dlatego też przy rozważaniu strategii finansowania inwestycji ekologicznych szerszym niż do tej pory stopniu trzeba brać

pod uwagę konieczność sfinansowania kosztów przez przyszłych użytkowników (specyfiką finansowania inwestycji ekologicznych w Polsce jest to że obciążenia korzystającego ze środowiska są od wielu lat minimalne). Należy także pamiętać, iż z roku na rok spada emisja substancji do środowiska, wielkość opłat za korzystanie ze środowiska i udział funduszy w finansowaniu inwestycji ekologicznych także spada z roku na rok.

Podstawowe korzyści, jakie odniesie Polska we wdrażaniu unijnych wymagań, to:

- Poprawa międzynarodowego wizerunku Polski, ważna zwłaszcza dla samorządów. Przełoży się to na zainteresowanie inwestorów naszymi terenami, poprawę infrastruktury wodno-ściekowej, zapewnienie usług w zakresie gospodarowania odpadami, poprawę jakości powietrza,
- Wykorzystanie środków unijnych, to poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, wyrażająca się zmniejszeniem kosztów uzdatniania wody i wymiany infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, zmniejszeniem kosztów produkcji w rolnictwie (obniżenie kosztów odkwaszania gleb), uzyskaniem wyższych plonów o lepszej jakości, zwiększeniem atrakcyjności turystycznej terenów, nowymi miejscami pracy.

Wprowadzenie wymagań prawa horyzontalnego przyniesie korzyści inwestorom i społeczeństwu już na etapie projektowania, rozładowując konflikty społeczne powstające w związku z planowanymi przedsięwzięciami budzącymi kontrowersje społeczne.

Mieszkańcy wsi odniosą korzyści z racji budowy infrastruktury wodno-ściekowej, rolnicy – budując płyty gnojowe i zbiorniki na gnojowicę. Poprawi się ich stan sanitarny. Wprowadzenie nowych regulacji prawnych w zakresie ochrony przyrody spowoduje wypłatę rekompensat tym rolnikom, którzy będą prowadzić uprawy w sposób sprzyjający ochronie różnorodności biologicznej. Wykupienie przez Państwo prywatnych gruntów rolnych, które zostaną objęte ochroną w ramach europejskiej Sieci Natura 2000, pozwoli na zmniejszenie ilości konfliktów dotyczących gospodarowania na terenach cennych przyrodniczo.

Poprawi się standard i jakość życia mieszkańców, stan zdrowia ludności. Do realizacji nowych przedsięwzięć, a potem do obsługi stacji uzdatniania wody, oczyszczalni ścieków potrzebni będą pracownicy. A więc realizacja programu stworzy nowe miejsca pracy. Rozbudowa infrastruktury ochrony środowiska stworzy szansę a organizowanie prac interwencyjnych, choćby czasowe zatrudnienie osób pozostających bez pracy.

11. WDROŻENIE I MONITORING PROGRAMU

Bezpośrednią odpowiedzialność za wdrażanie *programu* ponosi Gmina, Wójt Gminy oraz kierownicy wydziałów. Zakłada się, że niniejszy program jest dokumentem otwartym i okresowo dokonywana w nim będzie zmiana zapisów w zależności od zmiany warunków realizacji.

Realizacja zadań wymienionych w *programie* wymagać będzie ścisłej współpracy zainteresowanych jednostek a jednostek pierwszej kolejności:

- władz gminy,
- rolników oraz przedsiębiorców,
- władz powiatowych i wojewódzkich w odniesieniu do przedsięwzięć o znaczeniu ponad gminnym.

Administracja publiczna przejmuje na siebie rolę koordynatora poszczególnych zadań, pełni również rolę pomocniczą przede wszystkim w zakresie sterowania działaniami i udostępniania środków finansowych. Administracja jest w znacznej części również wykonawcą poszczególnych zadań.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska gmina zobowiązana jest sporządzać co dwa lata raporty z wykonania programu i przedstawiać je Radzie Gminy. Również w okresach dwuletnich będzie możliwość zmian w zapisach programu, gdyż cele, zadania *programu* mogą ulegać zmianie, w zależności od sytuacji prawnej, społecznej, gospodarczej i ekologicznej.

Jednym z ważnych elementów procesu wdrożenia programu jest jego monitorowanie polegające na ciągłym systemie obserwacji i kontroli realizacji zadań *programu*.

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020

Wskaźniki
Liczba ludności ogółem (os.)
Powierzchnia (ha)
Gęstość zaludnienia (os./km ²)
Odsetek ludności (%) w wieku: przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym
Przyrost naturalny ludności (‰)
Dochody ogółem budżetu gminy na 1 mieszkańca (zł)
Dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca (zł)
Wydatki inwestycyjne budżetu gminy na 1 mieszkańca (zł)
Udział wydatków inwestycyjnych w ogólnych wydatkach budżetu gminy (%)

Liczba projektów współfinansowanych środkami UE
Wielkość środków finansowych pozyskanych z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (zł)
Długość nowo wybudowanej sieci wodociągowej (m)
Długość nowo wybudowanej sieci kanalizacji, w tym sanitarnej i deszczowej (m)
Korzystający w % ogółu ludności - z wodociągu
Korzystający w % ogółu ludności - z kanalizacji
Korzystający w % ogółu ludności - z gazu
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków (os.)
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu w gospodarstwach domowych (szt.)
Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno-sanitarne, w tym: wodociąg, ustęp spłukiwany, łazienka, centralne ogrzewanie, gaz z sieci (szt.)
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dam^3), w tym: ogółem, przemysł, eksploatacja sieci wodociągowej, gospodarstwa domowe
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m^3)
Zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (kWh)
Zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m^3)
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu w gospodarstwach domowych w mieście (MWh)
Obszary chronionego krajobrazu, parki krajobrazowe, Natura 2000 (ha)
Pomniki przyrody (szt.)
Odsetek terenów zieleni, w tym lasów w ogólnej powierzchni gminy (%)
Liczba „dzikich” wysypisk śmieci zinwentaryzowanych i zlikwidowanych (szt.)
Odpady komunalne zebrane ogółem (Mg)
Odpady komunalne z gospodarstw domowych (Mg)
Odsetek odpadów komunalnych poddanych segregacji i odzyskiwaniu surowców wtórnych (%)
Liczba mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych (os.)
Odsetek mieszkańców objętych zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych (%)
Odsetek mieszkańców gminy objętych selektywną zbiórką odpadów komunalnych (%)
Osady ściekowe, w tym: wytwarzane ogółem, stosowane w rolnictwie, składowane, przekształcone termicznie (Mg)
Odsetek długości dróg gminnych o nawierzchni twardej do ogólnej długości dróg gminnych (%)
Odsetek dróg gminnych poddanych modernizacji, do ogółu dróg tego wymagających (%)
Odsetek dróg powiatowych poddanych modernizacji do ogółu dróg tego wymagających (%)
Natężenie ruchu pojazdów na drogach tranzytowych przebiegających przez miasto (pojazdów/dobę)
Natężenie hałasu generowanego przez ruch kołowy na drogach tranzytowych przebiegających przez miasto (dB)

Jakość wód podziemnych (klasa)
Jakość wód powierzchniowych, stan/potencjał ekologiczny i stan chemiczny (klasa)
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych - ogółem (Mg/rok)
Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych - ogółem bez CO ₂ (Mg/rok)
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (Mg/rok)
Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (klasa) dla: SO ₂ , NO ₂ , PM _{2,5} , PM ₁₀
Poziom pól elektromagnetycznych (V/m)
Długość ścieżek rowerowych, w tym nowo wybudowanych (m)
Wydatki inwestycyjne na zadania z zakresu ochrony środowiska (mln zł)
Zdarzenia o znamionach poważnej awarii (liczba zdarzeń)

Źródło: Oprac. na podst. GUS, WIOŚ, WSO, PEP, POP, POŚ.

12. WYKORZYSTANE MATERIAŁY

1. Program Ochrony Środowiska Rzgów – Gospodarstwo Pomocnicze „ROLWOD” - Konin, czerwiec 2005.
2. „Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gmina Rzgów” – uchwała Nr 42/07 z 15.05.2007 r.
3. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Rzgów 2005 r., AKON
4. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Konińskiego na lata 2013 – 2016 z perspektywą do roku 2020, Biuro Rzeczoznawstwa i Ekonomii Środowiska CODEX Sadowski i Wspólnicy Spółka Jawna
5. „Program Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2015”
6. Plan gospodarki odpadami województwa wielkopolskiego na lata 2008 – 2011 z perspektywą na lata 2012 – 2019
7. Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2012 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu – Poznań 2013
8. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego – Akademia Ekonomiczna w Poznaniu ; Poznań 2001
9. Strategia rozwoju powiatu konińskiego – Starostwo Powiatowe w Koninie – Konin 2001
10. Statystyczne Vademecum Samorządowca – Gmina Wiejska Rzgów, Powiat koniński Urząd Statystyczny w Poznaniu –2011
11. J. Kondracki – Geografia fizyczna Polski,
12. J. Kondracki – Mezoneregiony fizyczno- geograficzne,
3. Informacje otrzymane z Urzędu Gminy w Rzgowie

13. SPIS TABEL

Tabela 1 Podstawowe dane statystyczne charakterystyczne dla gminy

Tabela 2 Szczegółowe informacje na temat długości dróg w gminie

Tabela 3 Podział gruntów wg przeznaczenia

Tabela 4 Użytki ekologiczne

Tabela 5 Ilości i rodzaje odpadów wytworzonych na terenie gminy w ciągu trzech lat

Tabela 6 Inne istniejące instalacje do unieszkodliwiania odpadów komunalnych na terenie powiatu konińskiego

Tabela 7 Poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Tabela 8 Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła w poszczególnych latach

Tabela 9 Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w poszczególnych latach

Tabela 10 Obowiązki formalno-prawne i sprawozdawcze gminy

Tabela 11 Mocne i słabe strony gminy w zakresie ochrony poszczególnych elementów środowiska

Tabela 12 Uwarunkowania zewnętrzne gminy

Tabela 13 Program zadaniowy: Rozwój rolnictwa ekologicznego

Tabela 14 Program zadaniowy: Poprawa warunków sanitarnych

Tabela 15 Program zadaniowy: Podniesienie świadomości ekologicznej

Tabela 16 Program zadaniowy: Ograniczenie zanieczyszczeń gleby, wody i powietrza

Tabela 17 Realizacja zadań zapisanych w PGO dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017

Tabela 18 Zestawienie źródeł finansowania w rozbiciu na priorytety środowiskowe

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska na lata 2013-2016 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2020

14. WYKAZ POJĘĆ I SKRÓTÓW

BAT – najlepsza dostępna technika/technologia, (z ang. *Best Available Technique*)

BDL – bank danych lokalnych

BOŚ – Bank Ochrony Środowiska

GIS – System Informacji Geograficznej, (z ang. *Geographic Information System*)

GUS – Główny Urząd Statystyczny

KPGO – Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Mg – megagram (milion gram, tona)

MPZP – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OSO - obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE – odnawialne źródła energii
PEM – pola elektromagnetyczne
PEP – Polityka Ekologiczna Państwa
PM – pył drobny, (z ang. *Particulate Matter*)
PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska
POŚ – Program ochrony środowiska
Poś – ustawa Prawo ochrony środowiska
RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SOO - specjalne obszary ochrony siedlisk
WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO – Wojewódzki plan gospodarki odpadami